

PROJEKTOVÝ SLOVNÍČEK

Projektové workshopy „Napište si vlastní projekt!“

Říjen 2007

Tento projekt je spolufinancován
Evropskou unií.

Absorpční kapacita

Absorpční kapacita vyjadřuje míru schopnosti státu využít prostředky poskytované z fondů EU. Tento problém má řadu aspektů, především je to: 1. administrativní kapacita, tj. schopnost řídit programy hrazené z fondů EU v souladu s příslušnými pravidly a předpisy EU, 2. spolufinancování, tj. schopnost spolufinancovat projekty z domácích veřejných zdrojů a 3. zásobník projektů, tj. schopnost připravit s dostatečným předstihem kvalitní projekty, jež čekají na financování.

Adicionalita

Pod pojmem adicionalita se míní jeden ze základních principů politiky soudržnosti EU. Jeho cílem je zajistit, aby zdroje EU nenahrazovaly národní rozpočty členských zemí. Vždy existuje dohoda mezi EU a členským státem o celkové výši veřejných výdajů, kterou musí členská země v daném plánovacím období udržovat. Cílem a smyslem je především doplňovat (proto se někdy označuje jako princip doplňkovosti), nikoli nahrazovat národní zdroje. Výdaje prostředků na spolufinancování členského státu stanoví členský stát a Komise s tím, že vezmou v úvahu, že výše výdajů na spolufinancování z národních zdrojů má být přinejmenším stejná jako částka průměrných ročních výdajů dosažená v předchozím období programování.

Alokace

Alokace je objem finančních prostředků určený pro konkrétní oblast podpory nebo prioritní osu v rámci operačního programu. Alokací se dle kontextu rozumí též množství finančních prostředků určených pro daný stát, pro příslušný cíl regionální politiky nebo pro určitý operační program.

Analýza projektu

Analýza projektu má poskytnout odpověď na otázku, zda navrhovaný projekt povede v dostatečné míře ke splnění předpokládaných cílů. Projekt může být analyzován z několika hledisek: Analýza nákladů a přínosů - koncepční rámec aplikovaný na jakékoli kvantitativní posouzení veřejného nebo soukromého projektu s cílem stanovit, zda vůbec, případně v jakém rozsahu, stojí projekt z veřejného a sociálního hlediska za zvážení. Analýza SWOT - zjišťuje a hodnotí silné a slabé stránky projektu, příznivé (příležitosti) a nepříznivé faktory (rizika) projektu. Analýza finanční udržitelnosti - analýza prováděná za účelem ověření toho, zda jsou k dispozici dostatečné finanční zdroje na pokrytí veškerých výdajů po dobu celého časového horizontu projektu. Analýza dopadů na životní prostředí - stanovuje dopady investičního projektu na životní prostředí. Studie proveditelnosti - slouží k posouzení všech alternativ realizace investičního projektu a zhodnocení efektivnosti využití potenciálně vložených prostředků. Hodnocení je široký vějíř aspektů projektu od vymezení cílů projektu, analýzy trhu, přes technologické řešení projektu a řízení lidských zdrojů po finanční plán a analýzu rizik.

Benefit 7+

Elektronický formulář sloužící k vyplňování projektové žádosti o prostředky ze strukturálních fondů EU a Fondu soudržnosti. V případě schválení projektu slouží i nadále jako rozhraní mezi realizátorem projektu a jeho administrátorem, např. k předávání monitorovacích zpráv nebo podávání žádostí o platbu. Přístupný je na adrese <https://www.eu-zadost.cz> .

Bloková výjimka

Jedná se o výjimky ze zákazu veřejné podpory, které mohou být poskytnuty, aniž by podléhaly schválení ze strany Evropské komise. Poskytovatel však má povinnost zaslat Komisi přehled informací týkajících se poskytování veřejné podpory na základě blokové výjimky. Blokované výjimky jsou dány nařízením Komise upravujícím veřejnou podporu určenou malým a středním podnikům, veřejnou podporu na zaměstnanost, veřejnou podporu na vzdělávání, vnitrostátní regionální investiční podporu a další.

Brownfield

Nevyužívaná, zchátralá či ekologicky postižená nemovitost, která ztratila své původní využití. Rekonstrukce či revitalizace takové nemovitosti k novému efektivnímu využívání je podporována z fondů EU.

Centrální evidence dotací z rozpočtu (CEDR)

Informační systém CEDR (Centrální evidence dotací z rozpočtu) slouží jako podpůrný nástroj pro sledování, evidenci, vyhodnocení a kontrolu dotací poskytovaných ze státního rozpočtu.

Centrální harmonizační jednotka pro finanční kontrolu (CHJ)

Centrální harmonizační jednotka pro finanční kontrolu je útvar Ministerstva financí, který je zodpovědný za metodické řízení a koordinaci finanční kontroly ve veřejné správě. Mezi její hlavní funkce patří zejména to, že: 1. metodicky řídí a koordinuje výkon celého systému finanční kontroly strukturálních fondů a Fondu soudržnosti v souladu s ustanovením § 7 zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole; 2. odpovídá za rozvoj a podporu metodiky finančního kontrolního systému na základě mezinárodně uznávaných standardů; 3. zabezpečuje harmonizaci a koncepci legislativního rámce v návaznosti na legislativu EU v oblasti finanční kontroly; 4. poskytuje konzultační, poradenskou a školicí činnost v oblasti veřejnosprávní kontroly a vnitřního kontrolního systému v celé oblasti implementace prostředků EU; 5. spolupracuje s Evropskou komisí na koordinaci metodiky finanční kontroly v celém systému implementace strukturálních fondů a Fondu soudržnosti; 6. zajišťuje zpravodajskou činnost o stavu systému finanční kontroly v orgánech veřejné správy; 7. vykonává audit systému kontroly v rámci zabezpečování mezinárodních standardů finanční kontroly v oblasti implementace prostředků strukturálních fondů a Fondu soudržnosti (Auditní orgán).

Certifikace uskutečněných výdajů

Certifikací uskutečněných výdajů se rozumí potvrzení správnosti údajů předložených řídicími orgány platebnímu orgánu a potvrzení efektivnosti systémů řízení a kontroly na úrovni řídicích orgánů a zprostředkujících subjektů (popř. konečných příjemců). Cílem certifikace je získání ujištění o tom, že nastavené řídicí a kontrolní systémy zajišťují řádné finanční řízení a že jsou při implementaci dodržovány předpisy EU a ČR vztahující se k poskytování pomoci ze strukturálních fondů. Výsledkem certifikace je zpracování žádosti o platbu platebního orgánu Evropské komisi spolu s certifikátem podepsaným oprávněnou osobou. Za každý program se provádí zvláštní certifikace. Pokud je program financován z více strukturálních fondů, vypracuje se pro každý z těchto fondů zvláštní certifikát a žádost o platbu.

Cíle politiky hospodářské a sociální soudržnosti (HSS) 2007 - 2013

Fondy EU přispívají k naplňování tzv. cílů politiky HSS. Pro programovací období 2007 - 2013 jsou stanoveny tři cíle: Konvergence, Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost, Evropská územní spolupráce.

De minimis

Podpory de minimis svojí podstatou připomínají "blokové výjimky", neboť se právně nejedná o veřejnou podporu (není naplněna podmínka vlivu na obchod mezi členskými státy), a proto podpory, respektive schémata podpory, poskytovaná v souladu s pravidlem de minimis nemusí být Evropské komisi ani oznamována. De minimis představuje takovou podporu, která nesmí spolu s ostatními podporami "de minimis" poskytnutými jednomu příjemci za dobu předchozích tří let přesáhnout výši odpovídající částce 200 000 EUR. Tento finanční strop platí bez ohledu na formu či účel podpory de minimis poskytnuté v předchozím tříletém období. Za tříleté období se považují fiskální roky používané k daňovým účelům. Nařízení se nově vztahuje i na podpory v dopravě, ale prahová hodnota je u silniční dopravy snížena na 100 000 EUR v kterémkoli tříletém období. Podporu de minimis není možno kumulovat s jinou veřejnou podporou na stejné způsobilé výdaje, jestliže by kumulací došlo k poskytnutí vyšší míry podpory než je stanovena dle regionální mapy podpory (resp. v Nařízení o blokových výjimkách nebo v Rozhodnutí EK). Poskytovatel podpory de minimis je povinen před jejím poskytnutím písemně sdělit podniku zamýšlenou částku podpory, upozornit jej na charakter podpory, dále je poskytovatel povinen vyžádat si od daného podniku prohlášení o všech dalších podporách de minimis, které tento podnik v předchozích dvou fiskálních letech a v současném fiskálním roce obdržel. Poskytování podpory de minimis se řídí Nařízením Komise č. 1998/2006 ze dne 15. 12. 2006, o použití článků 87 a 88 Smlouvy o ES na podporu de minimis. V programovacím období 2000 - 2006 byl všeobecný finanční strop podpory stanoven ve výši 100 000 EUR.

Doba realizace projektu

Doba realizace projektu se liší dle typu projektu a dle operačních programů. Pohybuje se zpravidla od několika měsíců až po několik let. Maximální doba realizace projektu se však řídí obecným pravidlem n+2 (tj., že projekt se musí zrealizovat nejdéle do dvou let) resp. pravidlem n+3. Pravidlo n+2 platilo v ČR pro zkrácené programovací období 2004 - 2006 a v období 2007 - 2013 je závazné pro roky 2011 - 2013. Na období 2007 - 2010 včetně si Česká republika vyjednala výjimku, tudíž pravidlo n+3.

E-government

Využití informačních a komunikačních technologií ve veřejné správě v kombinaci s organizačními změnami a novými dovednostmi za účelem zlepšovat poskytované služby, rozvíjet demokratické procesy a posílit podporu veřejným politikám.

EIA - Environmental Impact Assessment - Posouzení vlivu na životní prostředí

U vybraných projektů je nutné mít zpracovanou tzv. studii EIA - posouzení vlivu projektu na životní prostředí - viz zákon č. 100/2001 Sb., v novelizovaném znění zákon č. 93/2004 Sb. Základním významem EIA je zjistit, popsat a komplexně vyhodnotit předpokládané vlivy připravovaných záměrů (staveb, činností a technologií) na životní prostředí a formulovat tak opatření ke zmírnění negativních vlivů na životní prostředí. Tímto má být podpořeno zakotvení politiky ochrany životního prostředí do rozhodovacího procesu o realizaci investičních projektů. Pokud je EIA povinně součástí projektové žádosti, je to specifikováno v textu výzvy a v Příručce pro žadatele.

Espan 2013

ESPON 2013 je jeden z programů cíle Evropská územní spolupráce pro období 2007 - 2013. Nadnárodní program ESPON 2013 je zaměřen na podporu výzkumu v oblasti územního plánování a regionálního rozvoje. Programu se účastní zejména vědecké a výzkumné instituce či univerzity, jeho výstupy jsou však využitelné pro široký okruh uživatelů. Programu se účastní subjekty ze všech členských států EU a partnerské státy: Norsko, Švýcarsko, Lichtenštejnsko, Island.

Etapu projektu

Etapou projektu se rozumí technicky, finančně a časově nezávislá fáze projektu, která je logicky kontrolovatelná a po níž může být proplacena část dotace. Projekt může, ale nemusí být rozdělen do jednotlivých etap.

Etapizace plateb

Etapizace plateb je proces, ve kterém je žadateli poskytnuta platba na základě jeho žádosti o provedení platby v návaznosti na ukončení věcné etapy projektu. Etapizace plateb je možná za předpokladu, že ji umožňují vyhlášené podmínky programu a vydané rozhodnutí o poskytnutí dotace nebo smlouva o financování.

Evaluace

Evaluace může být definována jako proces, který zkoumá nakládání s finančními prostředky veřejných rozpočtů a napomáhá hospodárnosti při jejich čerpání. Evaluace je tedy proces hodnocení využívání prostředků z veřejných zdrojů. Hodnotí se nastavení operačních programů a jejich realizace, tj. například kvalita institucionálního prostředí, kvalita poskytovaných informací, kvalita projektů, naplňování cílů a indikátorů programů. Hodnocení se provádějí před zahájením programovacího období (ex ante), během něho (ad hoc, ongoing nebo souhrnné) a po něm (ex post).

Evaluace ad hoc (jedna z podob průběžného hodnocení)

Evaluace ad hoc se provádí v průběhu programovacího období v souvislosti s monitorováním operačních programů, zejména pokud toto monitorování odhalí významný odklon od původně stanovených cílů nebo pokud jsou podány návrhy na revizi operačních programů.

Evaluace ex ante (předběžné hodnocení)

Předběžná evaluace probíhá na začátku cyklu před přijetím programu. Tato forma evaluace pomáhá zajistit maximální věcnost a promyšlenost programu. Výsledky evaluace ex ante mají být zahrnuty do programu při procesu rozhodování. Předběžná evaluace se zaměřuje především na analýzu silných a slabých stránek a na potenciál členské země, regionu nebo odvětví, jichž se program týká. Poskytuje odpovědným úřadům prvotní závěry o tom, zda otázky rozvoje byly správně určeny, zda navržená strategie a úkoly jsou relevantní, zda existuje soulad s politikou a legislativou EU, zda jsou očekávané dopady realistické atd. Návrhem jasných a pokud možno kvantifikovatelných úkolů zároveň poskytuje nezbytné podklady pro monitoring a pro budoucí evaluace. Evaluace ex ante se tematicky zabývá především hodnocením sociální a hospodářské situace, hodnocením ekologické situace v daném regionu a také hodnocením rovných příležitostí (především rovných příležitostí mužů a žen).

Evaluace ex post (následné, dodatečné hodnocení)

Dodatečná evaluace rekapituluje a posuzuje celý program, především jeho dopady. Jejím cílem je analyzovat použití zdrojů a podat zprávu o účinnosti a výkonnosti intervencí a rozsah naplnění očekávaných efektů. Zaměřuje se na faktory úspěchu a selhání a na udržitelnost výsledků a dopadů. Snaží se vyvodit závěry, které bude možné generalizovat a aplikovat na další programy nebo regiony. Je-li prováděna systematicky, je analýza dopadů vždy rozsáhlý úkon. Evaluace ex post proto většinou zahrnují výzkum v terénu a konají se během delších období trvajících od dvanácti do osmnácti měsíců. Za toto hodnocení je odpovědná Komise ve spolupráci s členským státem a řídicím orgánem. Dodatečné hodnocení musí provádět nezávislý hodnotitel a musí být dokončeno nejpozději dva nebo tři roky po skončení programovacího období.

Evaluace interim (střednědobé hodnocení v polovině období)

Evaluace interim zkoumá pokrok dosažený na cestě k naplňování cílů stanovených na úrovni operačních programů a národního rámce podpory, a to v polovině programovacího období (zpravidla tři roky po přijetí pomoci). Posuzuje také využití finančních prostředků, průběh monitorování a systém implementace. Střednědobá evaluace se opírá především o informace získané z monitorovacího systému, ale také z předběžné evaluace (ex-ante) a kontextuálních údajů.

Evaluace ongoing (jedna z podob průběžného hodnocení)

Evaluace ongoing se provádí plánovaně v průběhu programovacího období pro zlepšení systému realizace operačního programu, tj. není vyvolaná zjištěnými odchylkami nebo problémy.

Evaluace souhrnná (jedna z podob průběžného hodnocení)

Evaluace souhrnná se provádí v průběhu programovacího období pro strategické zprávy členských států o příspěvku z operačních programů spolufinancovaných fondy k provádění národního programu reforem.

Evropská investiční banka (EIB)

Evropská investiční banka (dále jen "EIB") byla založena v roce 1958 v rámci tzv. Římských smluv. Jejím posláním je půjčovat peníze na projekty evropského zájmu (jako například železniční a silniční spojení, letiště nebo projekty v oblasti životního prostředí), zejména v méně bohatých regionech, v kandidátských zemích a v rozvojovém světě. Poskytuje také úvěry na investice malých podniků.

Evropská komise - DG Employment

Evropská komise - DG Employment je Generální ředitelství pro zaměstnanost, sociální věci a rovné příležitosti. Cílem tohoto generálního ředitelství je napomáhat rozvoji moderní a inovativní společnosti, která je založena na udržitelném evropském sociálním modelu. DG Employment dohlíží na realizaci té části regionální politiky, jež je financována z tzv. Evropského sociálního fondu (ESF).

Evropská komise - DG Regio

Evropská komise - DG Regio (z francouzského Direction générale de la politique régionale) je Generální ředitelství EK pro regionální politiku. Cílem Generálního ředitelství pro regionální politiku je přispívat svou činností k posilování ekonomické, sociální a teritoriální soudržnosti a dosáhnout snížení rozdílů v úrovni mezi regiony a členskými zeměmi. Členské státy odpovídají za realizaci regionální politiky EU (neboli politiky hospodářské a sociální soudržnosti EU) právě Generálnímu ředitelství pro regionální politiku.

Evropská územní spolupráce (EUS)

V pořadí třetí cíl politiky HSS EU pro období 2007-2013. Cíl EUS je realizován prostřednictvím programů přeshraniční, nadnárodní a meziregionální spolupráce a dvou síťových programů.

Evropský hospodářský a sociální výbor (EHSV)

EHSV sídlí v Bruselu. Slouží jako konzultativní orgán pro ostatní instituce EU vybavené rozhodovacími pravomocemi. EHSV má 344 členů, které nominují členské státy a následně po doporučení Komise je jednomyslně jmenuje Rada EU na obnovitelné funkční období 4 let. Členy Výboru lze rozdělit do tří velikostí si odpovídajících skupin: Skupina I - zaměstnavatelé: veřejné a soukromé sektory průmyslu, obchodu, financí, velké podniky, Skupina II - zaměstnanci: národní konfederace odborových svazů, Skupina III - různé zájmy a činnosti: zemědělci, spotřebitelé, sociální hospodářství, řemeslníci, malé a střední podniky, odborné profese, nevládní organizace působící v sociální oblasti a oblasti životního prostředí.

Evropský fond pro regionální rozvoj (ERDF - European Regional Development Fund)

ERDF je objemem peněz největším ze strukturálních fondů EU. Prostředky jsou určeny na investice do výroby vedoucí ke tvorbě nových pracovních míst a na investice do dopravní, vzdělávací, sociální a zdravotní infrastruktury. Podporuje rozvoj místního potenciálu (místní rozvoj a rozvoj malého a středního podnikání v problémových regionech), výzkum a vývoj a investice zaměřené na životní prostředí.

Evropský investiční fond (EIF - European Investment Fund)

Byl založen v roce 1994 za účelem poskytování pomoci malým podnikům. Jeho většinovým podílňíkem je Evropská investiční banka, se kterou tvoří "skupinu EIB." EIF poskytuje rizikové investice malým a středním podnikům, zejména novým firmám a firmám zaměřeným na technologie. Přebírá také záruky vůči finančním institucím (např. komerčním bankám) tím, že ručí za půjčky malým a středním podnikům. EIF působí v členských státech EU, také v Turecku a ve třech státech Evropského sdružení volného obchodu (v Norsku, na Islandu a v Lichtenštejnsku).

Evropský rybářský fond (EFF - European Fisheries Fund)

Evropský rybářský fond nahrazuje v programovacím období 2007-2013 Finanční nástroj na podporu rybolovu z programovacího období 2000 - 2006 a je nástrojem společné rybářské politiky EU. Hlavním cílem fondu je zajištění trvale udržitelného rozvoje evropského rybolovu a akvakultury. EFF podporuje projekty vedoucí k vyšší konkurenceschopnosti na

jedné straně a k ochraně a zlepšování životního prostředí na straně druhé. Z EFF jsou financovány aktivity týkající se mořského i vnitrozemského rybolovu.

Evropský sociální fond (ESF - European Social Fund)

Evropský sociální fond (ESF) je strukturální fond EU. Jeho prostřednictvím se realizují cíle politiky hospodářské a sociální soudržnosti. Podporuje rozvojové projekty v oblastech zaměstnanosti a lidských zdrojů (například rekvalifikace, sociální integrace, vzdělávání apod.) Svých cílů dosahuje mimo jiné posilováním sociálních programů členských států EU, podporou projektů napomáhajících rizikovým skupinám obyvatel (mladí nezaměstnaní, zdravotně postižení), podporou rovných příležitostí na trhu práce a podporou zlepšování mobility pracovních sil v rámci EU.

Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (EAFRD - European Agricultural Fund for Rural Development)

EAFRD je finanční nástroj na podporu rozvoje venkova, který napatří mezi strukturální fondy EU a nespadá tak do politiky hospodářské a sociální soudržnosti, nýbrž spadá do společné zemědělské politiky EU. Prostředky z EAFRD slouží ke zvýšení konkurenceschopnosti zemědělství, potravinářství, lesnictví a k rozvoji venkovských oblastí. V ČR jsou z něj hrazeny projekty předložené do tzv. Programu rozvoje venkova ČR, jehož řídicím orgánem je Ministerstvo zemědělství ČR.

Evropský zemědělský podpůrný a záruční fond (EAGGF - European Agricultural Guidance and Guarantee Fund)

EAGGF funguje od roku 1962. Do roku 2006 byla jeho podpůrná sekce řazena mezi strukturální fondy EU, neboť poskytovala podporu modernizaci a zlepšování struktury ekonomických aktivit v zemědělství a na venkově. Od roku 2007 se již nejedná o strukturální fond, financuje pouze aktivity společné zemědělské politiky EU.

Finanční kontrola

Finanční kontrola v rámci strukturálních fondů je součástí systému finančního řízení, který zabezpečuje hospodaření s veřejnými prostředky. Mezi hlavní cíle finanční kontroly patří zejména prověřování, zda jsou dodržovány právní předpisy, zda je zajištěna ochrana veřejných prostředků proti rizikům, nesrovnalostem nebo jiným nedostatkům a zda nedochází k nevhodnému, neúčelnému a neefektivnímu nakládání s veřejnými prostředky.

Finanční mechanismy EHP a Norska

Státy Evropského hospodářského prostoru a Norské království zřídily finanční mechanismy ke snižování sociálních a hospodářských rozdílů v Evropském hospodářském prostoru (EHP). Cílem těchto mechanismů je přispět financováním programů/projektů v prioritních odvětvích k posílení schopností nových členských států plně se účastnit vnitřního trhu rozšířeného EHP. Prioritními oblastmi je např. ochrana a obnova kulturního dědictví, ochrana životního prostředí, podpora soudnictví, zdravotnictví či péče o dítě a rozvoj lidských zdrojů. ČR může čerpat na jednotlivé projekty prostředky v souhrnné výši 105,8 mil. EUR a to pro období 2004 - 2009. Uvedené Finanční mechanismy stojí mimo politiku hospodářské a sociální soudržnosti EU a nejsou aktivitou Evropské unie. Nemají žádnou souvislost se strukturálními fondy EU.

Finanční plán projektu (akce)

Finanční plán projektu vypracovává konečný příjemce jako nedílnou součást projektové žádosti. V případě udělení podpory je součástí smlouvy o financování (uzavřené mezi řídicím orgánem a konečným příjemcem). Finanční plán projektů (i akcí u grantových schémata) obsahuje časový plán čerpání dotací v průběhu realizace projektu a dále dohodnutou výši spolufinancování z jednotlivých veřejných zdrojů (zdroje strukturálních fondů i ČR) a ze soukromých zdrojů žadatele. Finanční plán projektu musí vedle způsobilých výdajů (uznatelných nákladů) rovněž zahrnout i tzv. nezpůsobilé výdaje (neuznatelné náklady) projektu, které jsou vždy hrazeny ze zdrojů žadatele.

Finanční rámec oblasti podpory (intervence)

Jedná se o adresný popis umístování prostředků z veřejných zdrojů v rámci jedné oblasti podpory (intervence). Je v něm popsáno rozdělení zdrojů mezi prostředky ze strukturálních fondů (Evropský fond regionálního rozvoje, Evropský sociální fond), Fondu soudržnosti a národních zdrojů. Rozdělení národní části spolufinancování na zdroje centrální, regionální a místní je pouze indikativní a uvádí se v průměru za celou oblast podpory (intervence). Skladba zdrojů národního spolufinancování se u jednotlivých projektů může lišit v závislosti na zdrojích a dohodnuté struktuře spolufinancování jednotlivých konečných příjemců, resp. konečných uživatelů.

Finanční toky

Finanční toky zobrazují cestu finančních prostředků od Evropské komise až ke konečnému příjemci / konečnému uživateli. Systém finančních toků prostředků z fondů EU je v období 2007-2013 založen na principu předfinancování ze státního rozpočtu. Řídícímu orgánu příslušného operačního programu jsou ze státního rozpočtu převedeny prostředky na financování schválených projektů. Realizátor projektu podá žádost o proplacení již uskutečněných výdajů, které jsou mu po schválení žádosti z prostředků řídicího orgánu proplaceny. V pravidelných cyklech jsou řídicím orgánem vystavovány souhrnné žádosti o doplnění prostředků ze zdrojů spravovaných Platebním a certifikačním orgánem. Platební a certifikační orgán pak v pravidelných intervalech žádá Evropskou komisi o doplnění prostředků na svém účtu. Ty následně převádí na účet řídicího orgánu, který projekty již dříve předfinancoval z prostředků státního rozpočtu přidělených příslušné rozpočtové kapitole. Z pohledu realizátora projektu tento systém znamená zrychlený přístup k proplacení podpory z fondů EU a z veřejných prostředků ČR, kdy nemusí čekat na peníze z Evropské unie, ale finanční zátěž spojenou se spolufinancováním projektů na sebe dočasně přebírá státní rozpočet.

Fond solidarity (EUSF- European Union Solidarity Fund)

Fond solidarity EU byl založen po záplavách, které v srpnu roku 2002 zpusťily střední Evropu. Jeho pomoc je tudíž určena členskými i přistupujícími státy, které jsou postiženy velkou přírodní katastrofou (konkrétně katastrofy, při nichž jsou odhadované škody vyšší než 0,6% HDP postiženého státu). Úkolem EUSF je poskytnutí rychlé a flexibilní finanční pomoci (např. hrazení nákladů na dočasné ubytování, provizorní opravy dopravních tepen), ale také preventivní opatření proti těmto přírodním katastrofám.

Fond soudržnosti (CF - Cohesion Fund)

Fond soudržnosti, jinak také Kohezní fond, byl založen v roce 1993 k poskytování pomoci vybraným zemím EU. Oproti strukturálním fondům je jeho pomoc určena na přímé financování konkrétních velkých projektů v oblasti životního prostředí, rozvoje dopravy (transevropské dopravní sítě, podpora veřejné dopravy), nově i v oblasti energetické účinnosti a obnovitelných zdrojů energie. Členský stát má možnost čerpat prostředky z Fondu soudržnosti pokud : jeho hrubý národní produkt na obyvatele (HNP) nepřekročí 90% průměru EU a má sestavený program vedoucí ke splnění podmínek hospodářského sblížení (tzv. konvergenční program).

Fondy předvstupní pomoci

Fondy předvstupní pomoci jsou určeny pro kandidátské země s cílem napomáhat jim při řešení konkrétních úkolů spojených s plněním podmínek pro vstup do Evropské unie. Předvstupní nástroje v České republice byly zaměřeny na vytvoření podmínek pro co nejrychlejší a nejefektivnější čerpání prostředků ze strukturálních fondů po jejím vstupu do EU. Cíle předvstupních nástrojů byly povětšinou naplněny spolu se vstupem ČR do

Evropské unie. Po 1. květnu 2004 jejich projekty pouze dobíhaly. Česká republika využívala tři předvstupní nástroje. Jednalo se o programy Phare, ISPA a SAPARD. Pro současné kandidátské státy je od roku 2007 k dispozici nový nástroj IPA: Instrument for Pre accession Assistance - Nástroj pro předvstupní pomoc.

Globální grant - období 2007 - 2013

Členský stát nebo řídicí orgán může řízením a prováděním části operačního programu pověřit jeden nebo více zprostředkujících subjektů určených členským státem nebo řídicím orgánem včetně místních orgánů, subjektů regionálního rozvoje a nevládních organizací, v souladu s ustanoveními dohody uzavřené mezi členským státem nebo řídicím orgánem a daným subjektem. Tímto pověřením není dotčena finanční odpovědnost řídicího orgánu a členských států. Definice z Nařízení EK 1083/2006.

Hodnotitelé

Hodnotitelé provádějí věcné hodnocení projektů, jehož výsledky jsou podkladem pro vlastní výběr těch nejkvalitnějších projektů. Každý hodnotitel musí splňovat nezbytné kvalifikační předpoklady požadované pro příslušnou oblast. Současně musí povinně absolvovat školení před zahájením vlastního věcného hodnocení. Školení je zaměřeno na způsob hodnocení žádostí, časový plán hodnocení, na způsob zpracování a odevzdání výsledků hodnocení. Každý hodnotitel podepisuje prohlášení o nestrannosti a důvěrnosti. Hodnotitel, u něhož hrozí střet zájmů v důsledku propojení s žadatelem nebo jeho partnerem, musí prohlásit tuto skutečnost a okamžitě vystoupit z procesu hodnocení příslušné žádosti. Proces hodnocení projektů a veškeré informace s ním spojené jsou důvěrné. Hodnotitel je povinen zachovat naprostou mlčenlivost a zajistit nezpochybnitelnost celého procesu hodnocení.

Horizontální priority (témata)

Aby bylo možno dosáhnout udržitelného a vyváženého rozvoje regionů podpořených ze strukturálních fondů, jsou do realizace politiky HSS zahrnuty dva hlavní horizontální cíle: udržitelný rozvoj (dosahování rovnováhy mezi ekonomickou, sociální a environmentální oblastí) a rovné příležitosti (rovnost mužů a žen, odstraňování diskriminace na základě pohlaví, rasy, etnického původu, náboženského vyznání, světového názoru, zdravotního postižení, věku nebo sexuální orientace). V období 2004-2006 sem dále patřily vyvážený rozvoj regionů a informační společnost. Každý program a potažmo projekt by měl přispívat k naplňování uvedených horizontálních priorit. Horizontálnost priorit spočívá také v povinnosti všech žadatelů vysvětlit, jaký dopad bude mít projekt na rovné příležitosti a životní prostředí a klasifikovat ho jako zaměřený, pozitivní nebo neutrální k dané horizontální prioritě. Povinností řídicích orgánů je hodnotit aktivity podniknuté v rámci operačních programů z hlediska horizontálních priorit a analyzovaná data začlenit v rámci zvláštní kapitoly do výroční a hodnotící zprávy operačního programu.

Implementace programu

Implementace programu má více rovin. V první řadě jde o vymezení struktury a povinností institucí odpovědných za řízení a realizaci programů (tzv. implementační struktura). Dále do implementační struktury patří úkoly a povinnosti zprostředkujících subjektů a příjemců pomoci. Dále zahrnuje soubor činností a postupů při samotné realizaci programu a projektů (informace a publicita, výběr projektů, monitorování, platby, věcná a finanční kontrola) při respektování požadavků příslušné legislativy ES a předpisů ČR pro nakládání s veřejnými prostředky. Proces implementace programu navazuje na proces programování. Podrobný popis všech vztahů, odpovědnosti a činnosti všech zúčastněných subjektů je uveden v prováděcím dokumentu programu nebo v ostatních navazujících dokumentech (např. v příručkách pro žadatele) jednotlivých operačních programů.

Implementační (prováděcí) dokument

Dokument, který svým obsahem navazuje na operační program a obsahuje podrobné informace o implementaci (realizaci) programu, zejména pak o operační úrovni prioritních os - oblastech podpory. Jsou zde podrobněji vymezeni příjemci podpory, způsobilé výdaje a další. Prováděcí dokument není předkládán a projednáván s Evropskou komisí.

Indikátory (ukazatele)

Indikátory slouží pro monitorování průběhu a výsledku realizace projektů, oblastí podpory, prioritních os a programů vzhledem ke stanoveným cílům. Seznam sledovaných indikátorů schvaluje monitorovací výbor a je součástí prováděcího dokumentu. Každý žadatel o finanční podporu je povinen v rámci žádosti o podporu doložit monitorovací ukazatele projektu a zejména uvést kvantifikaci vybraných indikátorů, které mají vazbu na indikátory stanovené v rámci dané oblasti podpory v prováděcím dokumentu. Monitorovací ukazatele projektu budou následně uvedeny ve smlouvě o financování a budou mít klíčový význam při hodnocení realizace projektu. Plnění monitorovacích indikátorů se vykazuje v monitorovacích zprávách. Nedodržení monitorovacích ukazatelů může vést k částečnému nebo dokonce i úplnému odebrání poskytnuté dotace.

Individuální projekt

Individuálním projektem je myšlen projekt, který není zastřešen grantovým schématem a jehož realizátor obdrží podporu přímo. Předkladateli individuálních projektů jsou vždy koneční příjemci, kteří jsou zároveň i konečnými uživateli podpory.

Integrovaný operační program (IOP)

Integrovaný operační program pro období 2007-2013 je zaměřený na řešení společných regionálních problémů v oblastech infrastruktury pro veřejnou správu, veřejné služby a územní rozvoj: rozvoj informačních technologií ve veřejné správě, zlepšování infrastruktury pro oblast sociálních služeb, veřejného zdraví, služeb zaměstnanosti a služeb v oblasti bezpečnosti, prevence a řešení rizik, podporu cestovního ruchu, kulturního dědictví, zlepšování prostředí na sídlištích a rozvoj systémů tvorby územních politik. Z fondů EU je pro něj vyčleněno 1,58 mld. € (cca 44,75 mld. Kč).

Integrovaný plán rozvoje města

Soubor vzájemně provázaných investičních a neinvestičních projektů zaměřených na řešení konkrétních problémů města. Projekty obsažené v IPRM mohou být podporovány z různých zdrojů, včetně zdrojů EU, resp. operačních programů. Předkladatelem konceptu IPRM a realizátorem vlastního IPRM je město.

Interact II

Program INTERACT II je pokračováním programu INTERACT (2000 - 2006) v programovacím období 2007 - 2013. Jedná se o servisní program pro řídicí struktury operačních programů cíle Evropská územní spolupráce, veřejnost nemá tudíž možnost čerpat z jeho prostředků. Cíle programu jsou především tyto: zlepšení efektivnosti územní spolupráce, příspěvek ke kvalitě územní spolupráce a podpora implementace programů přeshraniční, nadnárodní a meziregionální spolupráce, poskytnutí prostoru regionům k diskusi o strategiích pro přeshraniční a nadnárodní regionální rozvoj a zajištění přenosu inovací.

Investiční projekt

Investiční projekty jsou zaměřeny zejména na výstavbu a nákup nemovitostí, nákup nových strojů a technologií atd. Jde tedy o pořízení dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku.

IPA - Instrument for Pre-accession Assistance

Novým nástrojem předvstupní pomoci se pro programovací období 2007-2013 stal program IPA, který nahradil předešlých 5 nástrojů (PHARE, ISPA, Sapard, Předvstupní pomoc Turecku, CARDS). Hlavním cílem podpory fondů IPA je především pomoc při přípravě na členství v EU a při zavádění evropských norem a legislativy. IPA se zaměřuje na 5 nejdůležitějších oblastí - přechodová pomoc, regionální a přeshraniční spolupráce, regionální rozvoj, rozvoj lidských zdrojů a rozvoj venkova. Přestože pomoc IPA není určena pro ČR, české veřejné a soukromé subjekty se mohou zapojit do její realizace v kandidátských zemích a zemích, jež jsou potenciálními kandidáty na členství v EU, např. prostřednictvím účasti na zakázkách v oblasti služeb a investic.

IS MONIT

Informační systém, který slouží k administraci žádostí a k monitorování a kontrolám průběhu realizace jednotlivých projektů.

ISPROFIN

Informační Systém programového financování je manažerský systém pro řízení a kontrolu čerpání položek státního rozpočtu. Systém umožňuje plánovat finanční potřeby a zdroje pro každou akci (investiční nebo neinvestiční) a průběžné operativní sledování průběhu realizace akce.

JASPERS

Jedná se o nový nástroj regionální politiky a finančního inženýrství. Společná pomoc při podpoře projektů v evropských regionech JASPERS se snaží rozvíjet spolupráci mezi Evropskou komisí, Evropskou investiční bankou a Evropskou bankou pro obnovu a rozvoj za účelem shromáždění odborných zkušeností a pomoci členským státům a regionům při přípravě významných projektů.

Jednotný programový dokument (JPD)

Jednotný programový dokument je dokument schvalovaný Evropskou komisí pro účely financování projektů v regionech, které v období 2000-2006 nenaplnovaly podmínky pro podporu rozvoje a strukturálních změn zaostávajících regionů (Cíl 1), protože jejich výkonnost je dle makroekonomických ukazatelů ve srovnání s regiony EU na vysoké úrovni (HDP vyšší než 75 % HDP v Evropě).

JEREMIE

Jedná se o nový nástroj regionální politiky a finančního inženýrství. Společné evropské zdroje pro mikropodniky až střední podniky JEREMIE je společná iniciativa Evropské komise, Evropské investiční banky a Evropského investičního fondu v zájmu zlepšení přístupu k financování rozvoje mikropodniků, malých a středních podniků v regionech EU.

JESSICA

Jedná se o nový nástroj regionální politiky a finančního inženýrství. Společná evropská podpora udržitelných investic do městských oblastí JESSICA je iniciativa Evropské komise ve spolupráci s Evropskou investiční bankou a Rozvojovou bankou Rady Evropy na podporu investic s dlouhodobým přínosem do městských oblastí.

Kofinancování (spolufinancování)

V každém programu hrazeném z fondů EU je nutné spolufinancování ze strany České republiky. V programovacím období 2007-2013 poskytují fondy EU maximálně 85 % alokace a domácí spolufinancování činí 15 % (státní rozpočet, veřejné rozpočty). Pokud tyto investice vytvářejí příjmy, je podíl EU výrazně nižší. Tento pojem se užívá i při financování jednotlivých projektů. Každý projekt je zčásti hrazen finančními prostředky z fondů EU a zčásti jsou nutné vlastní zdroje žadatele. To znamená, že žadatel projekt kofinancuje. Více viz též Způsobitelné výdaje.

Kolová výzva

Kolová výzva je termín, ve kterém se přijímají žádosti o dotace. Kolová výzva představuje časově přesně vymezené období, kdy se přijímají žádosti. Trvá obvykle několik týdnů, pokud je delší, tak přibližně 2 až 3 měsíce. Žádosti přijaté v jednom kole výzvy se hodnotí najednou.

Komunitární programy

Tato specificky zaměřená skupina programů slouží k prohlubování spolupráce a řešení společných problémů členských i kandidátských států EU v oblastech, které přímo souvisejí s politikami Společenství. Jsou financovány z rozpočtu EU, a to formou grantů. Podporované projekty jsou z oblasti vzdělávání, vědy a výzkumu, kultury, podpory malého a středního podnikání, rozvoje dopravní a energetické infrastruktury, informační společnosti a mnoha dalších. V novém programovacím období 2007-2013 se jedná např. o tyto programy: 7 rámcový program pro vědu a výzkum, Kultura 2007, Mládež v akci, Media 2007, LIFE+ atd. Tyto programy nejsou hrazené ze strukturálních fondů EU.

Konečný příjemce

Konečným příjemcem je veřejný nebo soukromý subjekt, který žádá řídicí orgán o příspěvek ze strukturálních fondů nebo Fondu soudržnosti a přijímá prostředky z těchto fondů od finančního útvaru při řídicím orgánu. Jde-li o grantové schéma, jsou konečnými příjemci nositelé grantových schémat (např. kraje), kteří prostředky přidělené řídicím orgánem grantovému schématu dále rozdělují mezi úspěšné předkladatele dílčích grantových projektů (akcí). Realizátoři grantových akcí jsou pak konečnými uživateli podpory. V případě, kdy nejde o grantové schéma, tj. v případě individuálních projektů, jsou koneční příjemci totožní s konečnými uživateli.

Kontrola formálních náležitostí žádosti

Každá projektová žádost je po registraci podrobena kontrole formálních náležitostí. Ta spočívá v kontrole úplnosti žádosti a jejích povinných příloh, v kontrole formy předložení (elektronická, papírová), počtu předložených výtisků včetně podpisů oprávněných osob aj. Přesný výčet formálních náležitostí je uveden v příslušných pokynech pro žadatele.

Kontrola fyzické realizace projektu

Kontrola fyzické realizace projektu se provádí v průběhu realizace projektu nebo následně po skončení realizace. Uvedené kontroly mohou být buď plánované (na základě plánu kontrol), nebo neplánované. Obsahem kontroly zpravidla je: - identifikace kontrolované osoby; - stavební/montážní deník k nahlédnutí; - doklady k zařízením, přístrojům, technologii; - označení projektu (tabulka, billboard aj.); - kvantifikované výstupy (monitorovací indikátory); - plnění dalších podmínek uvedených ve smlouvě o financování; - zjištění skutečného stavu (porovnání fakturovaného se skutečným stavem, s údaji z výběrového řízení a s údaji z projektu); - kontrola souvisejících dokladů. O kontrole fyzické realizace projektu je sepsán protokol. V případě zjištěných nesrovnalostí protokol obsahuje i uložená opatření k nápravě.

Kontrola přijatelnosti projektu

Představuje kontrolu přijatelnosti projektu a žadatele s ohledem na základní podmínky programu, finanční a legislativní předpoklady, principy strukturální politiky EU apod. Toto posouzení představuje podmínku nutnou, nesplnění kritérií přijatelnosti představuje vyloučení projektu z dalšího hodnocení. Mezi obecná kritéria přijatelnosti zejména patří to, že: - žádost se vztahuje pouze na jednu oblast podpory vyhlášeného programu; - projekt bude realizován na území České republiky, respektive na území příslušného regionu soudržnosti NUTS II; - projekt je v souladu s příslušnou legislativou České republiky a Evropské unie (ochrana hospodářské soutěže, vliv na životní prostředí atd.); - projekt respektuje minimální hranici celkových způsobilých výdajů stanovenou pro dané opatření; - projekt nemá prokazatelně negativní vliv na žádnou z horizontálních priorit; - žadatel splňuje definici pro konečného příjemce uvedenou u příslušného opatření. Vedle obecných kritérií se mohou vyskytovat i specifická kritéria přijatelnosti, která se vztahují ke konkrétním oblastem podpory. Kritéria přijatelnosti (obecná i specifická) jsou zpravidla hodnocena odpověďmi ANO splněno / NE nesplněno a nesplnění těchto kritérií (byť jen jednoho z nich) představuje vyloučení projektu z dalšího hodnocení.

Konvergence

Konvergence neboli "sblížování". Konvergence je první cíl politiky HSS EU v programovacím období 2007-2013. Pro financování z fondů EU v rámci cíle "Konvergence" jsou způsobilé regiony NUTS II, jejichž hrubý domácí produkt (HDP) na obyvatele měřený paritou kupní síly a vypočtený na základě údajů za období 2000-2002 je nižší než 75 % průměru HDP EU 25 na obyvatele za stejné referenční období.

Křížové financování (flexibilita)

Křížové financování je upraveno v čl. 34 Nařízení 1083/2006 o obecných ustanoveních o SF. Každý program je financován jen z jednoho fondu EU. Princip křížového financování však umožňuje výjimku, kdy lze doplňkovým způsobem v rámci limitu (většinou) 10 % na každou prioritní osu operačního programu financovat aktivity projektu spadající do oblasti podpory z druhého fondu. Například nákup výpočetní techniky do počítačové učebny školy je financován z Evropského fondu pro regionální rozvoj. Křížové financování dovolí financovat též zaškolení personálu v používání nových programů, avšak jen do stanoveného stropu limitu křížového financování.

Lisabonská strategie

Jde o cíl Evropské unie stát se v roce 2010 nejdynamičtější a nejkonkurenceschopnější ekonomikou na světě, založenou na znalostech, schopnou dosáhnout udržitelného hospodářského růstu s větším počtem lepších pracovních míst. Základním principem strategie je sociální soudržnost a ohled k životnímu prostředí. Za velmi důležitý je považován požadavek, aby tento cíl naplnila EU jako celek. K naplnění tohoto cíle přispívá také politika hospodářské a sociální soudržnosti EU.

Monitorovací indikátory (monitorovací ukazatele)

Indikátory slouží pro monitorování průběhu a výsledku realizace projektů, oblastí podpory, prioritních os a programů vzhledem ke stanoveným cílům. Seznam sledovaných indikátorů schvaluje monitorovací výbor a je součástí prováděcího dokumentu. Každý žadatel o finanční podporu je povinen v rámci žádosti o podporu doložit monitorovací ukazatele projektu a zejména uvést kvantifikaci vybraných indikátorů, které mají vazbu na indikátory stanovené v rámci dané oblasti podpory v prováděcím dokumentu. Monitorovací ukazatele projektu budou následně uvedeny ve smlouvě o financování a budou mít klíčový význam při hodnocení realizace projektu. Plnění monitorovacích indikátorů se vykazuje v monitorovacích zprávách. Nedodržení monitorovacích ukazatelů může vést k částečnému nebo dokonce i úplnému odebrání poskytnuté dotace.

Monitorovací systém strukturálních fondů a Fondu soudržnosti (MSC2007)

Informační systém, který je nástrojem monitorování implementace (realizace) programů a projektů spolufinancovaných z fondů EU. Má tři úrovně: Centrální modul MSC2007 - slouží pro monitoring (věcný a finanční) všech programů a projektů hrazených z fondů EU, je v gesci Ministerstva pro místní rozvoj ČR coby Národního orgánu pro koordinaci využívání fondů EU. Výkonný modul Monit 7+ - informační systémy spravované řídicími orgány a využívané také zprostředkujícími subjekty pro administraci projektů. Třetí úroveň je modul pro příjemce podpory Benefit 7+ coby elektronická žádost.

Monitorovací výbor

Každý operační program (OP) má svůj monitorovací výbor (MV). MV je odpovědný za sledování poskytované pomoci, schvaluje návrhy na změnu OP. Schvaluje kritéria, podle kterých jsou vybírány projekty k realizaci. Členy MV jsou zástupci příslušných řídicích a koordinačních subjektů a partnerů (odborní ministerstev, partnerská ministerstva, kraje, obce, nestátní neziskové organizace apod.)

Monitorovací zpráva

Monitorovací zpráva se odevzdává pravidelně řídicímu orgánu pro informaci o stavu realizace projektu. Obsahem zprávy jsou informace o dopadech projektu na cílové skupiny, údaje o financování projektu, problémy vzniklé při realizaci projektu, návrhy na změny v projektu, plnění monitorovacích indikátorů apod. U vybraných operačních programů se spolu se zprávou se odevzdává i žádost o platbu. Monitorovací zpráva má jednotnou formu a příjemce podpory je seznámen s povinností vykazovat monitorovací zprávy při podpisu smlouvy o financování projektu.

Monitorování

Monitorování je nedílnou součástí jak programového, tak projektového cyklu. Cílem monitorování je průběžné zjišťování pokroku v realizaci operačních programů, resp. projektů, a porovnávání získaných informací s výchozím předpokládaným plánem. Monitorování je soustavnou činností, která probíhá během celého trvání programu.

Národní orgán pro koordinaci (NOK) 2007-2013

Národní orgánem pro koordinaci 2007-2013 je v ČR Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, což vyplývá z usnesení vlády č. 198/2006. NOK je centrální metodický a koordinační orgán politiky hospodářské a sociální soudržnosti v programovacím období 2007-2013. NOK je partnerem pro Evropskou komisi za ČR, je správcem monitorovacího systému, je metodickým orgánem v oblasti implementace a finančních toků a kontrol a centrálním orgánem pro oblast publicity a budování absorpční kapacity. NOK je řídicím orgánem pro Národní strategický referenční rámec ČR 2007-2013.

Národní rozvojový plán (NRP)

Národní rozvojový plán (NRP) představuje základní strategický dokument pro programovací období. Struktura a obsah NRP musí být v souladu s legislativou EU. Popisuje strategii členského státu EU pro získání podpory ze strukturálních fondů EU a Fondu soudržnosti. NRP vyhodnocuje stav a vývoj země v hospodářské, sociální a politické oblasti a její ambice a cíle v následujících letech. Jedná se o zevrubné zdůvodnění potřeby podpor a definici cílů, jichž má být dosaženo. Obsahuje globální cíl, specifické cíle a návrh operačních programů, které je naplní. Česká republika má zpracován Národní rozvojový plán 2004-2006 a Národní rozvojový plán 2007-2013.

Národní strategický referenční rámec (NSRR)

Tento dokument, který vypracovává každá členská země EU, navazuje na Národní rozvojový plán. Je to základní programový a strategický dokument obsahující priority a opatření, na které by členská země chtěla v daném programovacím období využít prostředky ze strukturálních fondů EU a Fondu soudržnosti. V NSRR je popsán celkový mechanismus a struktura čerpání fondů EU včetně popisu jednotlivých operačních programů. Dokument je připomínkován a schvalován ze strany Evropské komise. Až po vyjednání NSRR může dojít k vyjednávání jednotlivých operačních programů. Národní strategický referenční rámec 2007-2013 pro ČR vychází z Národního rozvojového plánu ČR 2007-2013.

Natura 2000

NATURA 2000 je soustavou chráněných území evropského významu. Jejím prostřednictvím se chrání nejvzácnější a nejvíce ohrožené druhy planě rostoucích rostlin, volně žijících živočichů a také tzv. přírodní stanoviště, vyskytující se na území EU. Členské státy EU jsou povinny vybrat nejvhodnější území s výskytem vybraných rostlinných a živočišných druhů a přírodních stanovišť a zajistit jejich zákonnou ochranu. Komplexní ochrana lokalit soustavy NATURA 2000 je součástí horizontálního cíle udržitelného rozvoje politiky hospodářské a sociální soudržnosti EU. U všech projektů a akcí, které mají jakýkoliv fyzický dopad do krajiny, musí žadatelé prokázat potvrzením orgánu ochrany přírody, že projekt nemůže mít významný vliv na lokality NATURA 2000.

Neinvestiční projekt

Neinvestiční projekt je zaměřen na tzv. měkké aktivity, tj. například vzdělávání, rekvalifikace, poskytování sociálních služeb, organizace volnočasových aktivit atd. Spadají sem ale také projekty zaměřené na podporu služeb v oblasti cestovního ruchu a technické pomoci.

Nesrovnalosti

Nesrovnalosti představují porušení pravidel ES nebo českých právních norem, kterými je upravováno využívání prostředků EU, a to úmyslné i z nedbalosti. Nesrovnalostí se tedy rozumí každé porušení podmínek, za kterých byly prostředky strukturálních fondů EU poskytnuty České republice, a každé porušení podmínek, za kterých byly tyto prostředky dále poskytnuty konečným příjemcům a konečným uživatelům.

Nestátní neziskové organizace (NNO)

Občanská sdružení vyvíjející činnost podle zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, obecně prospěšné společnosti zřízené podle zákona č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech, církevní a právnické osoby zřízené podle zákona č. 3/2002 Sb., o církvích a náboženských společnostech a také jimi zřízené organizace, pokud poskytují zdravotní, kulturní, vzdělávací a sociální služby nebo sociálně právní ochranu dětí, nadace a nadační fondy zřízené podle zákona č. 227/1997. Do rozpočtu projektu NNO nesmí být zakalkulován zisk. Zisk nesmí být z dotace ani fakticky realizován.

Nezpůsobilé výdaje (neuznatelné náklady)

Jedná se o výdaje, které nemohou být spolufinancovány ze strukturálních fondů, a to v souladu s článkem 56 nařízení Rady (ES) č. 1083/2000, s nařízením Komise (ES) č. 1828/2006 a v souladu s Pravidly způsobilých výdajů pro programy spolufinancované ze strukturálních fondů a Fondu soudržnosti na programové období 2007-2013. Nezpůsobilé výdaje nejsou uvedeny mezi způsobilými výdaji v prováděcím dokumentu operačního programu. Pokud tyto výdaje v projektu existují, musí být vykázány ve finančním plánu projektu a jsou vždy financovány z vlastních zdrojů žadatele.

NUTS

Jedná se o zkratku z francouzštiny - Nomenclature des Unites Territoriales Statistique - klasifikace územních statistických jednotek. Tyto statistické územní jednotky Evropské unie jsou územní celky vytvořené pro statistické účely Evropského statistického úřadu a pro porovnání ekonomických ukazatelů členských zemí EU. Vymezení jednotlivých úrovní NUTS je charakterizováno počtem obyvatel a rozlohou. Jednotky NUTS jsou skladebné od úrovně NUTS 0, NUTS I, NUTS II až po NUTS V. Česká republika je na jednotlivé úrovně NUTS

rozdělena následovně: NUTS 0 a NUTS I je celá Česká republika (například v Německu ale odpovídá NUTS 0 celé území Německa a NUTS I jsou jednotlivé spolkové země), NUTS II jsou regiony soudržnosti (územní jednotky bez vlastní správy uměle vytvořené pro potřeby nomenklatury NUTS, v ČR tzv. sdružené kraje), NUTS III jsou kraje, NUTS IV okresy a NUTS V obce. Pro úroveň NUTS IV se používá také označení Místní administrativní jednotka (LAU 1), pro NUTS V označení LAU 2.

NUTS II

NUTS II jsou územní statistické jednotky, tzv. regiony soudržnosti. V České republice existuje 8 regionů soudržnosti - tj. 8 územních jednotek na úrovni NUTS II. Jsou to tyto: 1. Praha - území hlavního města Prahy 2. Střední Čechy - Středočeský kraj 3. Jihozápad - Plzeňský, Jihočeský kraj 4. Severozápad - Karlovarský, Ústecký kraj 5. Severovýchod - Liberecký, Královehradecký a Pardubický kraj 6. Jihovýchod - Vysočina a Jihomoravský kraj 7. Střední Morava - Olomoucký a Zlínský kraj 8. Moravskoslezsko - Moravskoslezský kraj Každý region NUTS II v ČR má vlastní Regionální operační program (ROP).

Obecné nařízení

Jedná se o Nařízení Rady (ES) č. 1083/2006 o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu a Fondu soudržnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1260/1999.

Oblast podpory (intervence)

Oblast podpory (intervence) je nejnižší úroveň zaměření strategie (operačního programu). Každý operační program se dělí na prioritní osy a ty se dále dělí na oblasti podpory. Jedná se vlastně o konkrétní opatření popisující přesné aktivity a činnosti, na které lze žádat o finanční prostředky z fondů EU. Na danou oblast podpory vypisuje Řídící orgán tzv. Výzvu k předkládání žádostí o dotaci. Žadatel tudíž musí svůj projekt přizpůsobit podmínkám vybrané Oblasti podpory, což je pro něj konkrétní dotační titul. Příklad: Operační program životní prostředí - Prioritní osa 3 - Udržitelné využívání zdrojů energie - Oblast podpory 3.2. Realizace úspor energie a využití odpadního tepla.

Operační manuál

Specifikuje podmínky podpory v jednotlivých fázích projektového cyklu (ve vztahu k žadatelům a příjemcům podpory) nebo způsob administrace a řízení podpory (ve vztahu k administrátorům projektu).

Operační program

Operační program je základním strategickým dokumentem finanční a technické povahy pro konkrétní tématickou oblast (např. zaměstnanost a sociální věci), nebo konkrétní region soudržnosti (např. Moravskoslezský), který zpracovávají členské země EU. V OP jsou podrobně popsány cíle a priority, které chce členská země v dané oblasti dosáhnout v aktuálním programovacím období. V OP najdeme popis typových aktivit, na které je možné čerpat prostředky se SF. Nechybí také uvedení výčtu těch, kteří mohou o finanční prostředky žádat.

Operační program Doprava (OP D)

Operační program Doprava pro období 2007-2013 je zaměřený na zkvalitnění infrastruktury a vzájemné propojenosti železniční, silniční a říční dopravy v rámci tzv. transevropských dopravních sítí (TEN-T). Jedná se tedy o infrastrukturu celostátního významu, v případě silniční infrastruktury jde o dálnice, rychlostní komunikace a silnice I. třídy. Z programu je také podporován rozvoj a modernizace pražského metra. Z fondů EU je pro něj vyčleněno 5,77 mld. € (cca 162,41 mld. Kč).

Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost (OP LZZ)

Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost pro období 2007-2013 je zaměřený na snižování nezaměstnanosti prostřednictvím aktivní politiky na trhu práce, profesního vzdělávání, dále na začleňování sociálně vyloučených obyvatel zpět do společnosti, zvyšování kvality veřejné správy a mezinárodní spolupráci v uvedených oblastech. Z fondů EU je pro něj vyčleněno 1,83 mld. € (cca 51,71 mld. Kč).

Operační program Mezuregionální spolupráce

Operační program Mezuregionální spolupráce pro období 2007-2013 se zaměřuje na spolupráci mezi veřejnými orgány a institucemi s charakterem veřejných orgánů na regionální a místní úrovni s cílem výměny a přenosu zkušeností a zajištění společného rozvoje přístupů a nástrojů, které zlepšují účinnost politiky regionálního rozvoje. Hlavními oblastmi spolupráce jsou inovace a znalostní ekonomika, životní prostředí a ochrana před riziky. Z fondů EU je vyčleněno 321,32 mil. €, které mají být z národních veřejných zdrojů zúčastněných států doplněny o 83,77 mil. €. České veřejné zdroje se budou na financování programu podílet 0,17 mil. €. V rámci programu neexistuje specifická finanční alokace pro jednotlivé země.

Operační program Nadnárodní spolupráce

Operační program Nadnárodní spolupráce pro období 2007-2013 je rozdělen do několika zón. Česká republika patří do zóny Střední Evropa a OP Nadnárodní spolupráce sdílíme s Rakouskem, Polskem, částí Německa, Maďarskem, Slovinskem, Slovenskem, částí Itálie a z nečlenských zemí s částí Ukrajiny. Zaměřuje se na spolupráci mezi veřejnými orgány a institucemi s charakterem veřejných orgánů s cílem výměny a přenosu zkušeností především v oblastech inovací, dopravní dostupnosti, životního prostředí a zvyšování atraktivity měst a regionů. Účelem spolupráce je zajištění dostupnosti znalostí a nástrojů pro vytváření partnerství, aby se předešlo zbytečnému opakování činností a objevování již objeveného. Podporováno je vytváření partnerství a sítí podporujících dosahování konkrétních výstupů a výsledků, které přímo vedou ke konkrétním budoucím iniciativám a investicím. Z fondů EU je v něm vyčleněno 37,46 mil. € (cca 1,06 mld. Kč).

Operační program Podnikání a inovace (OP PI)

Operační program Podnikání a inovace pro období 2007-2013 je zaměřený na podporu rozvoje podnikatelského prostředí a podporu přenosu výsledků výzkumu a vývoje do podnikatelské praxe. Podporuje vznik nových a rozvoj stávajících firem, jejich inovační potenciál a využívání moderních technologií a obnovitelných zdrojů energie. Umožňuje zkvalitňování infrastruktury a služeb pro podnikání a navazování spolupráce mezi podniky a vědeckovýzkumnými institucemi. Z fondů EU je pro něj vyčleněno 3,04 mld. € (cca 85,77 mld. Kč).

Operační program Praha Adaptabilita (OP PA)

Operační program Praha Adaptabilita pro období 2007-2013 je určen na podporu neinvestičních projektů zaměřených na vzdělávání, sociální integraci, podporu zaměstnanosti a rozvoj lidských zdrojů ve výzkumu a vývoji. Účastníci těchto projektů musejí být z Prahy (dopad projektů na území hl.m. Prahy), zatímco jejich realizátoři (např. vzdělávací instituce) mohou být z jakéhokoliv regionu ČR. Z fondů EU je pro OP PA vyčleněno 108,39 mil. € (cca 3,06 mld. Kč).

Operační program Praha Konkurenceschopnost (OP PK)

Operační program Praha Konkurenceschopnost pro období 2007-2013 je určen na podporu investičních projektů zaměřených především na podporu veřejné dopravy a dopravní dostupnosti v Praze, podporu inovací, informačních a komunikačních technologií, podnikání a zlepšování životního prostředí v Praze. Realizace projektů musí probíhat na území hl. m. Prahy. Z fondů EU je pro OP PK vyčleněno 234,94 mil. € (cca 6,64 mld. Kč).

Operační program Přeshraniční spolupráce ČR - Bavorsko

Operační program Přeshraniční spolupráce ČR - Bavorsko pro období 2007-2013 je určen pro české kraje Karlovarský, Plzeňský a Jihočeský, z německé strany jde o zemské okresy Cham, Freyung - Grafenau, Hof, Neustadt an der Waldnaab, Regen, Schwandorf, Tirschenreuth a Wunsiedel im Fichtelgebirge, Amberg - Sulzbach, Bayreuth, Deggendorf, Kronach, Kulmbach, Passau, Regensburg a Straubing - Bogen a statutární města Amberg, Bayreuth, Passau, Regensburg a Straubing, Hof a Weiden. Zaměřuje se na podporu přeshraniční hospodářské, kulturní a komunální spolupráce, rozvoj cestovního ruchu, podporu vzdělání a sociální integrace, zlepšení dopravní dostupnosti přeshraničního regionu a ochranu životního prostředí. V případě operačních programů přeshraniční spolupráce je důležitý přeshraniční dopad projektu, kdy přínos z realizace projektu musí mít prokazatelně obě strany hranice. Projekty musí dále zahrnovat příjemce z obou zemí, kteří spolupracují nejméně dvěma z těchto způsobů: společná příprava, společné provádění, společné využívání pracovníků a společné financování. Z fondů EU je vyčleněno 115,51 mil. €, které mají být z českých a německých národních veřejných zdrojů doplněny o 20,38 mil. €. Pro českou stranu je z fondů EU plánováno 55,04 mil. € (cca 1,55 mld. Kč).

Operační program Přeshraniční spolupráce ČR - Polsko

Operační program Přeshraniční spolupráce ČR - Polsko pro období 2007-2013 je určen pro české kraje Liberecký, Královéhradecký, Pardubický, Olomoucký a Moravskoslezský, z polské strany jde o regiony jeleniogórsko-wałbrzyského, opolského, rybnicko-jastrzębského a bielsko-bialského. Zaměřuje se na podporu přeshraniční hospodářské, kulturní a komunální spolupráce, rozvoj cestovního ruchu, podporu vzdělání a sociální integrace, zlepšení dopravní dostupnosti přeshraničního regionu a ochranu životního prostředí. V případě operačních programů přeshraniční spolupráce je důležitý přeshraniční dopad projektu, kdy přínos z realizace projektu musí mít prokazatelně obě strany hranice. Projekty musí dále zahrnovat příjemce z obou zemí, kteří spolupracují nejméně dvěma z těchto způsobů: společná příprava, společné provádění, společné využívání pracovníků a

společné financování. Z fondů EU je vyčleněno 219,46 mil. €, které mají být z českých a polských národních veřejných zdrojů doplněny o 38,73 mil. €. Pro českou stranu je z fondů EU plánováno 103,68 mil. € (cca 2,92 mld. Kč).

Operační program Přeshraniční spolupráce ČR - Rakousko

Operační program Přeshraniční spolupráce ČR - Rakousko pro období 2007-2013 je určen pro české kraje Jihočeský, Jihomoravský a Vysočina, z rakouské strany jde o regiony Waldviertel, Weinviertel, Wiener Umland Nordteil, Mühlviertel a město Vídeň. Zaměřuje se na podporu přeshraniční hospodářské, kulturní a komunální spolupráce, rozvoj cestovního ruchu, podporu vzdělání a sociální integrace, zlepšení dopravní dostupnosti přeshraničního regionu a ochranu životního prostředí. V případě operačních programů přeshraniční spolupráce je důležitý přeshraniční dopad projektu, kdy přínos z realizace projektu musí mít prokazatelně obě strany hranice. Projekty musí dále zahrnovat příjemce z obou zemí, kteří spolupracují nejméně dvěma z těchto způsobů: společná příprava, společné provádění, společné využívání pracovníků a společné financování. Z fondů EU je vyčleněno 107,44 mil. €, které mají být z českých a rakouských národních veřejných zdrojů doplněny o 18,96 mil. €. Pro českou stranu je z fondů EU plánováno 69,12 mil. € (cca 1,95 mld. Kč).

Operační program Přeshraniční spolupráce ČR - Sasko

Operační program Přeshraniční spolupráce ČR - Sasko pro období 2007-2013 je určen pro české kraje Karlovarský, Ústecký a Liberecký, z německé strany jde o regiony Vogtlandkreis, Aue-Schwarzenberg, Annaberg, Mittlerer Erzgebirgskreis, Freiberg, Weißeritzkreis, Sächsische Schweiz, Bautzen, Löbau-Zittau, Zwickauer Land, Stollberg, Mittweida, Meißen, Kamenz, Niederschlesischer Oberlausitzkreis, Saale-Orla-Kreis, Greiz a statutárních měst Zwickau, Chemnitz, Dresden, Görlitz a Hoyerswerda a Plauen. Zaměřuje se na podporu přeshraniční hospodářské, kulturní a komunální spolupráce, rozvoj cestovního ruchu, podporu vzdělání a sociální integrace, zlepšení dopravní dostupnosti přeshraničního regionu a ochranu životního prostředí. V případě operačních programů přeshraniční spolupráce je důležitý přeshraniční dopad projektu, kdy přínos z realizace projektu musí mít prokazatelně obě strany hranice. Projekty musí dále zahrnovat příjemce z obou zemí, kteří spolupracují nejméně dvěma z těchto způsobů: společná příprava, společné provádění, společné využívání pracovníků a společné financování. Z fondů EU je vyčleněno 207,40 mil. €, které mají být z českých a německých národních veřejných zdrojů doplněny o 36,60 mil. €. Pro českou stranu je z fondů EU plánováno 67,20 mil. € (cca 1,89 mld. Kč).

Operační program Přeshraniční spolupráce ČR - Slovensko

Operační program Přeshraniční spolupráce ČR - Slovensko pro období 2007-2013 je určen pro české kraje Jihomoravský, Moravskoslezský a Zlínský, ze slovenské strany jde o kraje Trenčinský, Trnavský a Žilinský. Zaměřuje se na podporu přeshraniční hospodářské, kulturní a komunální spolupráce, rozvoj cestovního ruchu, podporu vzdělání a sociální integrace, zlepšení dopravní dostupnosti přeshraničního regionu a ochranu životního prostředí. V případě operačních programů přeshraniční spolupráce je důležitý přeshraniční dopad projektu, kdy přínos z realizace projektu musí mít prokazatelně obě strany hranice.

Projekty musí dále zahrnovat příjemce z obou zemí, kteří spolupracují nejméně dvěma z těchto způsobů: společná příprava, společné provádění, společné využívání pracovníků a společné financování. Z fondů EU je vyčleněno 92,74 mil. €, které mají být z českých a slovenských národních veřejných zdrojů doplněny o 16,37 mil. €. Pro českou stranu je z fondů EU plánováno 56,55 mil. € (cca 1,59 mld. Kč).

Operační program Technická pomoc (OP TP)

Operační program Technická pomoc pro období 2007-2013 je určen k podpoře jednotného přístupu na národní úrovni pro zajištění aktivit efektivního řízení, kontroly, sledování a vyhodnocování realizace Národního strategického referenčního rámce, který zastřešuje aktivity politiky hospodářské a sociální soudržnosti v ČR v letech 2007-2013. Z fondů EU je pro něj vyčleněno 0,25 mld. € (cca 7,00 mld. Kč). Příjemci pomoci jsou orgány implementační struktury.

Operační program Výzkum a vývoj pro inovace (OP VVI)

Operační program Výzkum a vývoj pro inovace pro období 2007-2013 je zaměřený na posilování výzkumného, vývojového a proinovačního potenciálu ČR, a to především prostřednictvím vysokých škol, výzkumných institucí a jejich spolupráce se soukromým sektorem. Podporuje vybavení výzkumných pracovišť moderní technikou, budování nových výzkumných pracovišť a zvyšování kapacity terciárního vzdělávání. Z fondů EU je pro něj vyčleněno 2,07 mld. € (cca 58,39 mld. Kč).

Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost (OP VK)

Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost pro období 2007-2013 je zaměřený na zkvalitnění a modernizaci systémů počátečního, terciárního a dalšího vzdělávání, jejich propojení do komplexního systému celoživotního učení a ke zlepšení podmínek ve výzkumu a vývoji. Z fondů EU je pro něj vyčleněno 1,83 mld. € (cca 51,09 mld. Kč).

Operační program Životní prostředí (OP ŽP)

Operační program Životní prostředí pro období 2007-2013 je zaměřený na zlepšování kvality životního prostředí a tím i zdraví obyvatelstva. Přispívá ke zlepšování stavu ovzduší, vody i půdy, řeší problematiku odpadů a průmyslového znečištění, podporuje péči o krajinu a využívání obnovitelných zdrojů energie a budování infrastruktury pro environmentální osvětu. Z fondů EU je pro něj vyčleněno 4,92 mld. € (cca 138,68 mld. Kč).

Oprávněný žadatel (příjemce podpory)

Ve znění operačního programu jsou pro každou oblast podpory vymezení tzv. oprávnění žadatelé, příp. příjemci podpory. Obvykle se jedná o obecné vyjmenování možných typů

žadatelů jako jsou např. kraje, obce, malé a střední podniky, fyzické osoby, neziskové organizace, vysoké školy atp. Přesná specifikace oprávněných žadatelů je pak součástí konkrétní výzvy u dané oblasti podpory nebo v rámci příručky pro žadatele. Např. u firem jsou přesně specifikována různá omezení: max. počet zaměstnanců, max. velikost obrátu, vybraná odvětvová klasifikace ekonomických činností, min. délka působení na trhu apod.

Partnerství

Princip partnerství obecně představuje úzkou spolupráci mezi Evropskou komisí a členským státem. Každý členský stát pak navazuje partnerství s různými partnery z hospodářské a sociální sféry a s orgány veřejné správy. Partnerství zahrnuje přípravu, provádění a hodnocení operačních programů. Členské státy zapojují partnery, a zejména pak regiony, do jednotlivých fází programování. Partnerství na rovině projektové znamená, že žadatel nemusí projekt realizovat samostatně, může mít jednoho i více partnerů. Partner může a nemusí být spolužadatelem. Forma spolupráce mezi partnery je předmětem smlouvy mezi partnery. Partneři ve vzájemném vztahu splňují podmínku, že jeden partner (příjemce) přijímá pomoc z evropských fondů, všichni partneři splňují podmínky programu a předem stanovená pravidla. Partneři nejsou příjemci ze SF ve smyslu všeobecných nařízení. Povaha právních vztahů mezi příjemcem podpory a jeho partnery není založena na poskytování služeb (dodavatel není partner).

Platby ex - ante

Jedná se o poskytnutí prostředků příjemci před realizací jeho výdajů na projekt.

Platby ex - post

Jedná se o následné proplácení výdajů již vynaložených příjemcem.

Platební a certifikační orgán - Národní fond

Centrální orgán, který zajišťuje tok prostředků z fondů EU do České republiky. V ČR je to odbor Národního fondu Ministerstva financí ČR. Realizátoři projektů s Platebním a certifikačním orgánem (PCO) přímo nekomunikují, platby dostávají prostřednictvím Zprostředkujícího subjektu, příp. Řídícího orgánu přímo ze státního rozpočtu, který projekty předfinancovává. Teprve následně žádá PCO Evropskou komisi o převedení prostředků z rozpočtu EU na svůj účet a tyto prostředky jsou poté převedeny do příslušné rozpočtové kapitoly řídicího orgánu, který odpovídající platby předtím předfinancoval.

Platební jednotka

Platební jednotka byla v období 2004-2006 Zprostředkujícím subjektem Platebního orgánu, který na ni delegoval výkon některých činností. Platební jednotky pro jednotlivé programy byly zřízeny v rámci organizační struktury jednotlivých ministerstev, která byla zodpovědná za implementaci programů, s výjimkou ministerstva dopravy a ministerstva zemědělství u strukturálních fondů a ministerstva životního prostředí a ministerstva dopravy u Fondu soudržnosti. Platební jednotka zejména: 1. průběžně přijímá a kontroluje

žádosti o platby konečným příjemcům / konečným uživatelům schválené řídicím orgánem, resp. zprostředkujícím subjektem; 2. po schválení žádosti o platbu žádá Platební orgán o provedení platby ze strukturálního fondu a z Fondu soudržnosti; 3. po obdržení prostředků od platebního orgánu provádí do 5 pracovních dnů převod prostředků konečnému příjemci, resp. konečnému uživateli.

Politika hospodářské a sociální soudržnosti EU (HSS)

Politika hospodářské a sociální soudržnosti EU (HSS) se zaměřuje na podporu celkového harmonického rozvoje regionů v Evropské unii. Jejím cílem je snižování rozdílů mezi úrovní rozvoje různých regionů. Dále podporuje harmonický, vyvážený a udržitelný rozvoj ekonomických činností, vysokou úroveň zaměstnanosti, rovnost mezi muži a ženami a vysokou úroveň ochrany a zlepšování životního prostředí. Někdy se též nazývá těmito pojmy: regionální politika, strukturální politika, politika soudržnosti (kohezní politika).

Požadované prostředky

Objem finančních prostředků navržených ze strany žadatelů v projektových žádostech.

Pravidla pro výběr dodavatelů

Při výběru dodavatelů musí příjemce podpory respektovat pravidla pro jejich výběr, která jsou definována podmínkami příslušného operačního programu. Je-li žadatel během realizace projektu také zadavatelem veřejné zakázky, musí se řídit zákonem 137/2006 Sb.

Pravidlo N+2

Pravidlo N+2 znamená, že každý závazek členské země přijatý vůči Evropské komisi musí být splněn do dvou let od přijetí tohoto závazku (do konce druhého roku po roce přijetí závazku). V opačném případě může Evropská komise část závazku, který nebyl uhrazen platbou na účet nebo na něž neobdržela žádost o platbu zrušit. Nárokované prostředky strukturálních fondů 2005 a 2006 tudíž mohou být čerpány i v letech 2007, resp. 2008, tj. po skončení programovacího období 2004 - 2006. V praxi to znamená, že finanční prostředky alokované pro členský stát pro rok 2004 musí být vyčerpány (tj. reálně proinvestovány v projektech) nejpozději do konce roku 2006. Z tohoto důvodu jsou žadatelé o finanční podporu informováni v rámci výzev pro předkládání projektů o přípustné době realizace projektu a době jeho finančního vypořádání. Tyto údaje jsou také uvedeny ve smlouvě o financování. Pravidlo N+2 bude v České republice platit také v období 2011-2013. Pro období 2007-2010 je v platnosti pravidlo N+3.

Pravidlo N+3

Pravidlo N+3 znamená, že každý závazek členské země přijatý vůči Evropské komisi musí být splněn do tří let od přijetí tohoto závazku (do konce třetího roku po roce přijetí závazku). Pravidlo N+3 platí v ČR pro období 2007 - 2010 včetně. Příklad: projekt schválený v roce 2008 musí být ukončen (proplacen) do tří let od vzniku závazku tj. nejpozději do příslušného data roku 2011.

Principy (zásady) politiky HSS

Při provádění politiky HSS jsou uplatňovány tyto hlavní principy (zásady) pomoci: a) Doplnkovost, provázanost, koordinace a soulad; b) Programování; c) Partnerství; d) Územní úroveň provádění; e) Proporcionální intervence; f) Sdílené řízení; g) Adicionalita; h) Rovnost žen a mužů a zákaz diskriminace; i) Udržitelný rozvoj.

Prioritní osa

Základní oblasti rozvoje, jejichž realizací jsou naplňovány specifické cíle, jsou definovány jako tzv. prioritní osy. Prioritní osy jsou součástí každého strategického dokumentu. Obsahuje je Národní rozvojový plán, Národní strategický referenční rámec a také operační programy se dělí na prioritní osy. Prioritní osou v operačním programu se rozumí jedna z priorit strategie skládající se ze skupiny operací, které spolu vzájemně souvisí a mají konkrétní měřitelné cíle. Prioritní osa je obvykle naplňována prostřednictvím dílčích oblastí podpory (intervence).

Program rozvoje kraje (PRK)

Jedná se o dokument střednědobé až dlouhodobé koordinace veřejných a soukromých aktivit ekonomického, sociálního, kulturního a ekologického charakteru na území kraje. Koordinace rozvoje kraje spadá do pravomoci zastupitelstva kraje, který PRK schvaluje, zajišťuje jeho realizaci a kontroluje jeho plnění.

Programovací období

EU realizuje cíle své regionální a strukturální politiky v rámci sedmiletých cyklů, pro které členské země zpracovávají vždy nové programové dokumenty. V těch je stanoven rozpočet a jsou definovány a nastaveny nové cíle a priority, jež se členské státy v daném období snaží dosahovat a naplňovat v souladu se základními strategickými dokumenty EU. Poslední programovací období bylo v letech 2000-2006 (ČR do něj vstoupila v roce 2004) a navazující období probíhá v letech 2007 - 2013.

Programování

Tento princip znamená, že se pomoc realizuje nikoli na základě nekonceptně předkládaných projektů, ale naopak prostřednictvím projektů naplňujících cíle programových dokumentů - operačních programů, národního strategického referenčního rámce a dalších strategických dokumentů. Výsledkem je vzájemně integrovaný programový celek uskutečňovaný v dlouhodobějším horizontu, který se zaměřuje na dosažení cílů definovaných rozvojových priorit. Cíle fondů EU jsou sledovány v rámci systému víceletého programování organizovaného v několika fázích, které zahrnují určení priorit, financování a systém řízení a kontroly.

Projekt

Projektem v kontextu fondů EU se rozumí konkrétní ucelený podrobně rozpracovaný projektový záměr, který je součástí projektové žádosti. Projekt v sobě zahrnuje soubor aktivit směřujících k dosažení předem stanoveného a jasně definovaného cíle a je limitován určitým časem a rozpočtem. Obecná osnova projektu: Název projektu; Cíle projektu; Žadatel a partneři projektu; Místo a doba realizace projektu; Dopad realizace projektu na okolí; SWOT analýza; Technické řešení projektu (konkrétní aktivity); Ekonomická charakteristika projektu; Charakteristika žadatele; Lidské zdroje (vlastníci, zaměstnanci a management); Realizační plán - časový harmonogram; Výstupy projektu a jejich udržitelnost;

Projektová žádost

Projektovou žádost (formulář) vyplňuje žadatel a předkládá ji s cílem získat finanční podporu v rámci operačního programu. Projektová žádost je elektronický formulář nebo se využívá kombinace elektronického formuláře a papírových příloh žádosti. Projektová žádost musí být zpracována v souladu s podmínkami operačního programu. Projektová žádost se předkládá ve stanoveném termínu (v době výzvy) k tzv. zprostředkujícímu subjektu. Projektová žádost vždy obsahuje: údaje o žadateli; informace o projektu; rozpočet a financování projektu; soulad projektu s horizontálními prioritami; prohlášení o podpoře "de minimis"; Poznámka: u některých operačních programů je možné se setkat s tzv. "registrační žádostí" a "plnou žádostí." Registrační žádost obsahuje pouze základní informace o projektu a o žadateli. Pokud je vyhodnocena ze strany odpovědného orgánu jako přijatelná (vyhovující podmínkám programu), může se žadatel pustit do vyplňování tzv. plné žádosti, která již obsahuje všechny požadované náležitosti.

Projektový cyklus

Projektový cyklus je celý proces od promyšlení projektového záměru, nalezení vhodného dotačního titulu a zdroje financování, zpracování žádosti, předložení žádosti k posouzení, uskutečnění projektu, administrace a vyhodnocení projektu.

Projektový záměr

Projektový záměr je konkrétní představa o budoucím projektu. Pokud si žadatel napíše projektový záměr na papír, mělo by se jednat přibližně o dvoustránkový dokument, který podává základní informace o projektu - cíle projektu, zdroje financování, způsoby realizace, časový harmonogram a předpokládané výstupy projektu.

Projekty vytvářející příjmy

Projektem vytvářejícím příjmy se rozumí projekt, který v sobě zahrnuje účtování poplatků hrazených přímo uživateli za používání infrastruktury, poplatky uživatelů za poskytování služeb nebo jakýkoliv projekt zahrnující prodej nebo pronájem pozemků či budov.

Prostředky kryté smlouvou

Objem finančních prostředků v projektech, u nichž byla podepsána smlouva o financování.

Prováděcí (implementační) dokument

Prováděcí (implementační) dokument je připravován v návaznosti na operační program. Prováděcí dokument informuje o implementačním uspořádání a indikátorech na úrovni oblastí podpory, dále o konkrétních formách a výši podpory v jednotlivých oblastech, způsobilých výdajích, příjemcích podpory atp. Je to dokument zpřesňující operační program. Žadatel by si měl vždy nastudovat text operačního programu i prováděcího dokumentu.

Průběžná výzva

Průběžná výzva je termín, ve kterém se přijímají žádosti o dotace. U průběžné výzvy je stanoven první den, od kterého se přijímají žádosti a příjem žádostí pak nadále trvá po celé programovací období nebo do vyhlášení konce příjmu žádostí. Žádosti se přijímají a hodnotí průběžně. Žadatelé jsou také průběžně informováni o zbývajícím alokaci připadající na výzvu a dalších technických náležitostech. Výzvy tohoto typu trvají obvykle několik měsíců až let.

Příjemce podpory

Ve znění operačního programu jsou pro každou oblast podpory vymezení tzv. oprávnění žadatelé, příp. příjemci podpory. Obvykle se jedná o obecné vyjmenování možných typů žadatelů jako jsou např. kraje, obce, malé a střední podniky, fyzické osoby, neziskové organizace, vysoké školy atp. Přesná specifikace oprávněných žadatelů je pak součástí konkrétní výzvy u dané oblasti podpory nebo v rámci příručky pro žadatele. Např. u firem

jsou přesně specifikována různá omezení: max. počet zaměstnanců, max. velikost obratu, vybraná odvětvová klasifikace ekonomických činností, min. délka působení na trhu apod.

Přílohy projektové žádosti

Přílohy projektové žádosti jsou její nedílnou součástí a předkládají se spolu s projektovou žádostí zprostředkujícímu subjektu nebo konečnému příjemci v termínu uvedeném ve výzvě pro předkládání projektových žádostí. Jmenovitý seznam příloh se liší u každé oblasti podpory a v jeho rámci dokonce často podle charakteru žadatele. Přílohy k projektové žádosti předávané v elektronické nebo v listinné podobě zahrnují zpravidla: - čestná prohlášení žadatele - čestné prohlášení o bezdlužnosti, vlastních zdrojích aj.; - doklady o právní subjektivitě žadatele - výpis z obchodního rejstříku, živnostenský list aj.; - podklady pro posouzení finančního zdraví žadatele - daňová přiznání, účetní závěrka, rozvaha, výkaz zisků a ztrát, výkaz příjmů a výdajů aj.; - projektovou dokumentaci; - podklady pro ekonomické hodnocení projektu - studie proveditelnosti a analýza nákladů a přínosů, logický rámec projektu; - doklad o partnerství; - územní rozhodnutí; - stavební povolení; - doklad o posouzení vlivu projektu na životní prostředí; - formuláře ISPROFIN; - smlouva o vedení účtu; - zvláštní přílohy dle specifikace uvedené v příslušném programu. Každá z příloh musí být označena dle podmínek příslušného programu (očíslování a podpis oprávněné osoby). Povinné přílohy jsou stanoveny specificky v podmínkách každé výzvy pro předložení projektové žádosti.

Příručka pro příjemce

Příručka pro příjemce je dokument, který je důležitým materiálem a vodítkem každého úspěšného žadatele. Úspěšný žadatel v ní najde pokyny pro realizaci projektu a povinnosti, které musí naplnit. Příručku vydává řídicí orgán a tzv. zprostředkující subjekty jsou povinné ji příjemcům poskytnout.

Příručka pro žadatele

Příručka pro žadatele je dokument, který podává informace žadatelům o možnostech operačního programu a procesech souvisejících s podáním žádosti do programu. Příručku vydává řídicí orgán a tzv. zprostředkující subjekty jsou povinné ji žadatelům poskytnout. Příručka pro žadatele je vždy k dispozici ke stažení na webových stránkách v době platné výzvy. Je nutné si zajistit vždy aktuální verzi příručky pro žadatele.

Publicita

Publicita vyjadřuje odpovědnost členských států za přijetí informačních a propagačních opatření, která mají být prováděna v souvislosti s pomocí ze strukturálních fondů (SF) a Fondu soudržnosti (FS). Podle čl. 69 odst. 1 nařízení (ES) č. 1083/2006 jsou členský stát a řídicí orgány odpovědné za poskytování informace o operacích a spolufinancovaných programech a zajišťují jejich propagaci. Informace jsou určeny občanům Evropské unie a příjemcům s cílem zdůraznit roli Společenství a zajistit, aby byla pomoc z fondů průhledná.

Informační a propagační opatření se týkají Národního strategického referenčního rámce a operačních programů. Příslušné národní a regionální orgány podniknou veškeré vhodné správní kroky k zajištění účinného použití těchto předpisů a ke spolupráci s Komisí. Podrobná ustanovení vztahující se k informování a propagaci týkající se pomoci ze SF a FS podle nařízení (ES) č. 1083/2006 jsou uvedena v Nařízení Komise (ES) č. 1828/2006 ze dne 8. prosince 2006, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 1083/2006. Národní orgán pro koordinaci zajišťuje celostátní informační a propagační opatření. Informační aktivity jsou zaměřeny především na zajištění potřebné informovanosti pro všechny cílové skupiny, popis aktivit SF a FS společně s informacemi o výdajích v rámci jednotlivých fondů, poskytnutí srozumitelnějších a snadněji pochopitelných informací o systému a cílech strukturálních fondů a Národního strategického referenčního rámce.

Publicita projektu

Příjemce podpory má povinnost informovat veřejnost o tom, že jeho projekt je spolufinancován z fondů EU. Pod tím si lze představit např. informační panel, tabuli, plakát, leták či pamětní desku s příslušným textem a vizuálním symbolem. Konkrétní pravidla pro označení zařízení, budov a dalších výstupů projektů jsou popsána v Příručce pro příjemce.

Reforma politiky soudržnosti

Evropská komise zveřejnila v únoru 2004 návrh finanční perspektivy rozšířené Evropské unie s 27 členy pro rozpočtové období počínající rokem 2007. Základním prvkem celého balíčku by měla být ambiciózní politika soudržnosti, které by měla být přidělena samostatná a transparentní rozpočtová položka. Komise doplnila svou představu reformované politiky soudržnosti o návrhy pěti nových nařízení pro politiku soudržnosti 2007+ v červenci 2004. Členské státy však s výraznějším navýšením prostředků na politiku HSS nesouhlasily a politika HSS tak i nadále v rozpočtu EU zabírá přibližně 35 %. Reformovaná politika soudržnosti si klade za cíl podporu konkurenceschopnosti, udržitelného rozvoje a zaměstnanosti. Existují tři nové Cíle - Konvergence, Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost a Evropská územní spolupráce. Změny se týkají i programování a nastavení implementačního systému. Nově byl každým členským státem v návaznosti na celoevropské Strategické obecné zásady Společenství vypracován Národní strategický referenční rámec, od kterého jsou odvozeny jednotlivé operační programy. Za přípravy programových dokumentů v ČR zodpovídal Řídicí a koordinační výbor pod vedením ministra pro místní rozvoj.

Region soudržnosti

Regiony soudržnosti jsou v oblasti regionální politiky základními statistickými jednotkami pro výpočet ukazatele HDP/obyvatele, na základně kterého je přidělena podpora ze strukturálních fondů. Jsou jimi regiony na úrovni NUTS II (NUTS - klasifikace územních statistických jednotek). V programovacím období 2007-2013 má každý Region soudržnosti historicky poprvé svůj vlastní Regionální operační program (ROP), který je úzce zaměřen na řešení problémů daného regionu.

Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost

V pořadí druhý cíl politiky HSS EU pro období 2007 - 2013. Pro financování z fondů EU v rámci cíle "Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost" jsou způsobilé oblasti, které nedosáhnou na podporu v rámci cíle "Konvergence."

Regionální operační program NUTS II Jihovýchod

Regionální operační program NUTS II Jihovýchod je v rámci programovacího období 2007-2013 určen pro region soudržnosti Jihovýchod sestávající z Jihomoravského kraje a kraje Vysočina. Zaměřuje se na zlepšení dopravní dostupnosti a propojení regionu vč. modernizace prostředků veřejné dopravy, podporu rozvoje infrastruktury i služeb cestovního ruchu, přípravu menších podnikatelských ploch a zlepšování podmínek k životu v obcích a na venkově především prostřednictvím zkvalitnění vzdělávací, sociální a zdravotnické infrastruktury. Z fondů EU je pro něj vyčleněno 704,45 mil. € (cca 19,86 mld. Kč).

Regionální operační program NUTS II Jihozápad

Regionální operační program NUTS II Jihozápad je v rámci programovacího období 2007-2013 určen pro region soudržnosti Jihozápad sestávající z Jihočeského a Plzeňského kraje. Zaměřuje se na zlepšení dopravní dostupnosti a propojení regionu vč. modernizace prostředků veřejné dopravy, podporu rozvoje infrastruktury i služeb cestovního ruchu, přípravu menších podnikatelských ploch a zlepšování podmínek k životu v obcích a na venkově především prostřednictvím zkvalitnění vzdělávací, sociální a zdravotnické infrastruktury. Z fondů EU je pro něj vyčleněno 619,65 mil. € (cca 17,47 mld. Kč).

Regionální operační program NUTS II Moravskoslezsko

Regionální operační program NUTS II Moravskoslezsko je v rámci programovacího období 2007-2013 určen pro region soudržnosti Moravskoslezsko, který je totožný s Moravskoslezským krajem. Zaměřuje se na zlepšení dopravní dostupnosti a propojení regionu vč. modernizace prostředků veřejné dopravy, podporu rozvoje infrastruktury i služeb cestovního ruchu, přípravu menších podnikatelských ploch a zlepšování podmínek k životu v obcích a na venkově především prostřednictvím zkvalitnění vzdělávací, sociální a zdravotnické infrastruktury. Z fondů EU je pro něj vyčleněno 716,09 mil. € (cca 20,19 mld. Kč).

Regionální operační program NUTS II Severovýchod

Regionální operační program NUTS II Severovýchod je v rámci programovacího období 2007-2013 určen pro region soudržnosti Severovýchod sestávající z Libereckého, Královéhradeckého a Pardubického kraje. Zaměřuje se na zlepšení dopravní dostupnosti a propojení regionu vč. modernizace prostředků veřejné dopravy, podporu rozvoje infrastruktury i služeb cestovního ruchu, přípravu menších podnikatelských ploch a objektů a zlepšování podmínek k životu v obcích a na venkově především prostřednictvím zkvalitnění vzdělávací, sociální a zdravotnické infrastruktury. Z fondů EU je pro něj vyčleněno 656,46 mil. € (cca 18,51 mld. Kč).

Regionální operační program NUTS II Severozápad

Regionální operační program NUTS II Severozápad je v rámci programovacího období 2007-2013 určen pro region soudržnosti Severozápad sestávající z Karlovarského a Ústeckého kraje. Zaměřuje se na zlepšení dopravní dostupnosti a propojení regionu vč. modernizace prostředků veřejné dopravy, podporu rozvoje infrastruktury i služeb cestovního ruchu, přípravu menších podnikatelských ploch a zlepšování podmínek k životu v obcích a na venkově především prostřednictvím zkvalitnění vzdělávací, sociální a zdravotnické infrastruktury. Z fondů EU je pro něj vyčleněno 745,91 mil. € (cca 21,03 mld. Kč).

Regionální operační program NUTS II Střední Čechy

Regionální operační program NUTS II Střední Čechy je v rámci programovacího období 2007-2013 určen pro region soudržnosti Střední Čechy, který je totožný se Středočeským krajem. Zaměřuje se na zlepšení dopravní dostupnosti a propojení regionu vč. modernizace prostředků veřejné dopravy, podporu rozvoje infrastruktury i služeb cestovního ruchu, přípravu menších podnikatelských ploch a zlepšování podmínek k životu v obcích a na venkově především prostřednictvím zkvalitnění vzdělávací, sociální a zdravotnické infrastruktury, odstraňování ekologických zátěží. Z fondů EU je pro něj vyčleněno 559,08 mil. € (cca 15,77 mld. Kč).

Regionální operační program NUTS II Střední Morava

Regionální operační program NUTS II Střední Morava je v rámci programovacího období 2007-2013 určen pro region soudržnosti Střední Morava sestávající z Olomouckého a Zlínského kraje. Zaměřuje se na zlepšení dopravní dostupnosti a propojení regionu vč. modernizace prostředků veřejné dopravy, podporu rozvoje infrastruktury i služeb cestovního ruchu, přípravu menších podnikatelských ploch a zlepšování podmínek k životu v obcích a na venkově především prostřednictvím zkvalitnění vzdělávací, sociální a zdravotnické infrastruktury, odstraňování ekologických zátěží. Z fondů EU je pro něj vyčleněno 657,39 mil. € (cca 18,54 mld. Kč).

Regionální operační programy (ROP)

Regionální operační programy pokrývají několik tematických oblastí s cílem zvýšení konkurenceschopnosti regionů, urychlení jejich rozvoje a zvýšení atraktivity regionů pro investory. Každý ROP je řízen samostatně Regionální radou (RR) příslušného regionu soudržnosti. Na regionální operační programy cíle Konvergence je z fondů EU vyčleněno 4,6 mld. € (cca 131,4 mld. Kč). Jedná se o ROP NUTS II Jihozápad, ROP NUTS II Severozápad, ROP NUTS II Severovýchod, ROP NUTS II Střední Čechy, ROP NUTS II Jihovýchod, ROP NUTS II Moravskoslezsko a ROP NUTS II Střední Morava.

Regionální politika

Regionální politika je soubor opatření, kterými vláda uskutečňuje vyvážený rozvoj státu nebo územního obvodu kraje v rámci přijatých opatření, včetně státní podpory regionálního rozvoje. Regionální politika vytváří podmínky pro koordinaci a realizaci hospodářské a sociální soudržnosti. Nedílnou součástí veřejné podpory v rámci regionální politiky je politika podpory regionálního rozvoje, která je zaměřena na regiony se soustředěnou podporou státu a ostatní regiony. Česká regionální politika je zohledněna v kritériích pro výběr projektů v jednotlivých operačních programech spolufinancovaných z fondů EU.

Regionální rada

Regionální rada je instituce, která vznikla na základě novely zákona č. 248/2000 Sb. o podpoře regionálního rozvoje. Každý region soudržnosti spadající pod cíl Konvergence má svou regionální radu. Rada je řídicím orgánem Regionálního operačního programu pro příslušné území NUTS II. Hlavním úkolem Regionální rady je administrovat prostřednictvím ROP NUTS II finanční prostředky z fondů EU v letech 2007-2013. Regionální rada má tři orgány: Předseda Regionální rady; Výbor Regionální rady - je složen ze zástupců krajů, výbor schvaluje výběr projektů, kterým bude poskytnuta dotace z fondů EU; Úřad Regionální rady - zabezpečuje úkoly spojené s funkcí řídicího orgánu Regionálního operačního programu.

Rovné příležitosti

Princip rovných příležitostí patří mezi základní prioritní horizontální témata EU. V žargonu strukturální politiky se mluví o rovných příležitostech jako o horizontální prioritě a o rovných příležitostech jako o politice Evropských společenství. Princip rovných příležitostí znamená potírání diskriminace na základě pohlaví, rasy, etnického původu, náboženského vyznání, víry, zdravotního postižení, věku či sexuální orientace. Téma rovných příležitostí se vztahuje i na další znevýhodněné skupiny, jako jsou migranti, dlouhodobě nezaměstnaní, osoby s nízkou kvalifikací, osoby z obtížně dopravně dostupných oblastí, drogově závislí, propuštění vězni, absolventi škol; souhrnně skupiny ohrožené sociálním vyloučením. Zvláštní důraz je kladen na naplňování principu rovných příležitostí žen a mužů, který patří mezi základní cíle Evropských společenství a jako takový je i hlavním cílem strukturálních fondů.

Rozhodnutí o poskytnutí dotace

Rozhodnutí o poskytnutí dotace je právním aktem poskytujícím peněžní prostředky konečnému příjemci. Rozhodnutí je vydáváno příslušným řídicím orgánem, do jehož působnosti spadá daný projekt a který rozhoduje o poskytnutí dotace. Rozhodnutí je vydáváno na celkovou dobu uskutečňování daného projektu a obsahuje zejména označení příjemce dotace, účel, na který je dotace poskytována, výši pomoci z Národního fondu (strukturálních fondů), popř. státního rozpočtu, časový harmonogram plnění projektu a podmínky užití dotace, resp. podmínky, které je nutné dodržet po poskytnutí dotace. Další náležitosti rozhodnutí o poskytnutí dotace stanoví zákon č. 218/2000 Sb., rozpočtová pravidla, v platném znění. Podmínky poskytnutí dotace stanoveny také ve smlouvě o poskytnutí dotace.

Rozpočet projektu

Rozpočet projektu popisuje strukturu financování projektu v jednotlivých letech realizace včetně členění celkových výdajů na způsobilé a nezpůsobilé (uznatelné a neuznatelné náklady). V rozpočtu projektu se uvádí tzv. veřejné financování, tj. podíly, kterými do rozpočtu projektu přispějí fondy EU nebo státní, krajské, městské a obecní rozpočty. Nutné je poskytnutí informace o podílu soukromého spolufinancování žadatele a úvěrech a

půjčkách souvisejících s realizací projektu. Rozpočet je obvykle součástí projektové žádosti.

Řídicí orgán

Řídicí orgán nese nejvyšší odpovědnost za realizaci operačního programu. Pro každý operační program je určen jeden řídicí orgán, který sleduje, zda jsou dodržovány zásady operačních programů a zda je pomoc z fondů EU poskytována správně a efektivně. V ČR jsou řídicími orgány příslušná ministerstva nebo regionální rady.

Řízení rizik

Řízení rizik je proces identifikace, měření nebo vyhodnocování rizik, sledování a případné přijímání opatření, která vedou k omezení podstupovaných rizik.

SEA - Strategic Environmental Assessment - Strategické posuzování vlivů na životní prostředí

SEA je moderním nástrojem pro environmentální optimalizaci plánů, programů a koncepcí, které mohou mít významné vlivy na životní prostředí. Cílem strategického posuzování vlivů na životní prostředí je získat objektivní komplexní informace o možném vlivu zamýšlených aktivit na životní prostředí.

Sektorový (tématický) operační program

V rámci cíle Konvergence je pro období 2007-2013 je připraveno celkem 8 sektorových (tématických) operačních programů (OP). Každý z těchto 8 operačních programů má specifické tematické zaměření a budou se ve většině případů realizovat ve všech regionech soudržnosti ČR s výjimkou hl. m. Prahy. Na sektorové operační programy cíle Konvergence je vyčleněno 21,2 mld. EUR (cca 598,6 mld. Kč). Jedná se o OP Doprava, OP Životní prostředí, OP Podnikání a inovace, OP Výzkum a vývoj pro inovace, OP Lidské zdroje a zaměstnanost, OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost, Integrovaný OP a OP Technická pomoc. Existují však mezi nimi i tzv. vícecílové OP, které budou realizovány na území celé ČR včetně Prahy: OP Lidské zdroje a zaměstnanost, OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost, Integrovaný OP a OP Technická pomoc. Tyto OP jsou navíc doplněny prostředky z cíle Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost ve výši 75,77 mil. EUR (cca 2,1 mld. Kč), které jsou určeny pro realizaci vícecílových programů na území hl. m. Prahy.

SFC2007 (System for Fund management in the European Community 2007 - 2013)

SFC2007 je informační systém Evropské komise, který pomáhá dodržovat pravidla fondů EU. SFC2007 tvoří Informační systém a Systém finančního řízení. Členské státy a EK využívají informační systém, který slouží pro komunikaci a výměnu dokumentů mezi členskými státy EU a EK, kam všechny instituce pracující s fondy EU povinně předávají veškeré údaje potřebné pro implementaci nařízení. SFC2007 je provázán na český Monitorovací systém strukturálních fondů a Fondu soudržnosti (MSC2007) díky Web Services přes síť internet, což umožňuje přímé propojení obou systémů.

Schválené prostředky

Objem finančních prostředků v projektech, které byly schváleny k financování - nemusí se nutně realizovat všechny.

Souběh dotací

Podmínka vylučující "souběh dotací" znamená, že, žádný projekt spoluhrazený ze strukturálních fondů nelze podporovat současně v rámci více cílů politiky HSS. Financování projektu ze strukturálních fondů vylučuje možnost čerpání finančních prostředků na stejný projekt z dalších národních nebo zahraničních programů.

Spolufinancování (kofinancování)

V každém programu hrazeném z fondů EU je nutné spolufinancování ze strany České republiky. V programovacím období 2007-2013 poskytují fondy EU maximálně 85 % alokace a domácí spolufinancování činí 15 % (státní rozpočet, veřejné rozpočty). Pokud tyto investice vytvářejí příjmy, je podíl EU výrazně nižší. Tento pojem se užívá i při financování jednotlivých projektů. Každý projekt je zčásti hrazen finančními prostředky z fondů EU a zčásti jsou nutné vlastní zdroje žadatele. To znamená, že žadatel projekt kofinancuje. Více viz též Způsobitelné výdaje.

Strategické obecné zásady Společenství pro soudržnost (SOZS)

Dne 6. října 2006 schválila Rada Evropské unie Strategické obecné zásady Společenství pro soudržnost (SOZS), které vymezují orientační rámec pro intervenci Evropského fondu pro regionální rozvoj, Evropského sociálního fondu a Fondu soudržnosti v členských státech EU. Jedná se o legislativní dokument na úrovni EU, který určuje strategii EU v oblasti politiky hospodářské a sociální soudržnosti pro programovací období 2007 - 2013.

Strukturální fondy

Strukturální fondy (SF) jsou nástroje regionální politiky EU. Peníze se SF jsou čerpány v rámci několikaletých cyklů a na základě definování jasných cílů a priorit. Existují dva strukturální fondy a to Evropský fond pro regionální rozvoj (ERDF) a Evropský sociální fond (ESF).

Technická pomoc (též technická asistence)

Technickou pomocí se rozumí finanční podpora realizace a řízení programů spolufinancovaných z fondů EU. V rámci technické pomoci jsou poskytovány prostředky na pokrytí nákladů na řízení, monitorování, kontrolu, analýzu, publicitu, propagaci programů, dále na vzdělávání pracovníků implementační struktury apod. Technická pomoc je součástí každého operačního programu. Česká republika má navíc v období 2007 - 2013 k dispozici celý jeden operační program s názvem Operační program technická pomoc.

Udržitelnost projektu

Udržitelnost je doba, po kterou musí příjemce podpory udržet výstupy projektu. K udržení výstupů projektu se příjemce podpory zavazuje ve smlouvě o financování. Efekty projektu musí být udrženy v nezměněné podobě po dobu pěti let ode dne podpisu smlouvy mezi žadatelem a řídicím orgánem. Naplňování a udržení hodnot výstupů může být předmětem kontroly ze strany příslušných institucí. Při nesplnění povinnosti udržitelnosti může být žadatel v krajním případě požádán o vrácení dotace nebo její části. Pokud dojde v projektu k podstatné změně, která - ovlivňuje povahu projektu nebo výsledky jeho provádění anebo poskytuje nějaké firmě nebo veřejnému orgánu nepatřičnou výhodu; a - je výsledkem buď změny v povaze vlastnictví nějaké součásti infrastruktury nebo ukončení či přemístění nějaké produktivní činnosti, má členský stát povinnost informovat o těchto změnách Komisi a postupovat podle článku 98 Nařízení Rady 1083/2006.

Ukazatele (indikátory)

Indikátory slouží pro monitorování průběhu a výsledku realizace projektů, oblastí podpory, prioritních os a programů vzhledem ke stanoveným cílům. Seznam sledovaných indikátorů schvaluje monitorovací výbor a je součástí prováděcího dokumentu. Každý žadatel o finanční podporu je povinen v rámci žádosti o podporu doložit monitorovací ukazatele projektu a zejména uvést kvantifikaci vybraných indikátorů, které mají vazbu na indikátory stanovené v rámci dané oblasti podpory v prováděcím dokumentu. Monitorovací ukazatele projektu budou následně uvedeny ve smlouvě o financování a budou mít klíčový význam při hodnocení realizace projektu. Plnění monitorovacích indikátorů se vykazuje v monitorovacích zprávách. Nedodržení monitorovacích ukazatelů může vést k částečnému nebo dokonce i úplnému odebrání poskytnuté dotace.

Úřad regionální rady

Úřad Regionální rady je výkonným orgánem Regionální rady, který zabezpečuje veškeré úkoly spojené s funkcí řídicího orgánu s výjimkou těch záležitostí, které jsou svěřeny nebo vyhrazeny Výboru Regionální rady a předsedovi Regionální Rady. Zajišťuje vše, co souvisí s přípravou a realizací příslušného Regionálního operačního programu po stránce odborné, organizační i z hlediska technického zabezpečení, např.: vyhlašuje výzvy k předkládání projektů; přijímá žádosti o podporu; podává informace o programu; zajišťuje kvalitativní

hodnocení projektů; zajišťuje přípravu smluv o financování; zajišťuje kontrolu postupu prací na jednotlivých projektech; zajišťuje soulad kroků administrace se všemi právními dokumenty EU i ČR. Úřady regionální rady mají územní pracoviště v každém z krajů, z nichž se skládá region soudržnosti.

Uskutečněné výdaje

Výdaje skutečně zrealizované v projektech, ke kterým příjemci zašlou žádosti o platbu (doložené fakturami a výpisy z účtů) na Řídicí orgán. Číslo vypovídá o reálně uskutečněných aktivitách v programech (výstavbě, školeních, nakoupených technologiích, vykonaných pracích...) a jejich kapacitě prostředky absorbovat. Uskutečněné výdaje se sledují za celý operační program, jsou důležitou informací o pokroku realizace programu.

Uznatelné náklady (způsobilé výdaje)

Uznatelné náklady (způsobilé výdaje) jsou takové, které jsou v souladu s evropskou a českou legislativou (především v souladu s článkem 56 nařízení Rady (ES) č.1083/2000, s nařízením Komise (ES) č.1828/2006 a v souladu s Pravidly způsobilých výdajů pro programy spolufinancované ze strukturálních fondů a Fondu soudržnosti na programové období 2007-2013) a s operačními programy vč. navazujících dokumentů (především příruček pro žadatele a příjemce). Výdaje musí být přiměřené (musí odpovídat cenám v místě a čase obvyklým) a být vynaloženy v souladu s principy hospodárnosti (minimalizace výdajů při respektování cílů projektu), účelnosti (přímá vazba na projekt a nezbytnost pro realizaci projektu) a efektivnosti (maximalizace poměru mezi výstupy a vstupy projektu). Výdaje musí být identifikovatelné a prokazatelné a musí být doložitelné potvrzenými účetními doklady, tzn. musí být definitivní a zachycené odpovídajícím způsobem a v souladu s požadavky legislativy v účetnictví nebo daňové evidenci předkladatele projektu. Výdaje musí být zaplacený a zaplacení doloženo před jeho proplacením z fondů EU (s výjimkou odpisů, režijních nákladů a věcných příspěvků). Výdaje jsou způsobilé pro příspěvek z fondů, jestliže vznikly a byly skutečně uhrazeny mezi 1. lednem 2007 a 31. prosincem 2015. Projekty nesmějí být dokončeny před počátečním dnem způsobilosti. Řídicí orgány mohou stanovit užší kritéria pro počáteční a koncové datum způsobilosti výdajů.

Velké projekty

Evropské fondy mohou v rámci každé pomoci financovat výdaje na velké projekty. Velkými projekty jsou projekty, které tvoří ekonomicky neoddělitelné práce; tyto neoddělitelné práce plní přesnou technickou funkci a mají jasně identifikované cíle. Jejich celkové náklady překračují částku 50 milionů EUR. Evropské komisi musí být předloženy všechny velké projekty realizované členským státem EU. Hlavním důvodem tohoto opatření ze strany Evropské komise je nutnost přísného posuzování státní podpory tak, aby nedocházelo k narušování hospodářské soutěže v rámci většího otevření a integrace trhů.

Veřejná podpora

Veřejnou podporou se rozumí každá podpora poskytnutá v jakékoli formě státem nebo ze státních prostředků, která narušuje nebo může narušit hospodářskou soutěž tím, že zvýhodňuje určité podniky nebo určitá odvětví výroby a pokud ovlivňuje obchod mezi členskými státy. Podpora, která splňuje uvedená kritéria, je neslučitelná se společným trhem a tedy zakázaná. Výjimka z obecného zákazu poskytování veřejné podpory může být povolena na základě blokových výjimek či na základě rozhodnutí Evropské komise.

Veřejná zakázka

Veřejnou zakázkou se rozumí zakázka hrazená ze státního rozpočtu nebo z rozpočtu krajů, měst a obcí. V případě veřejných zakázek je třeba přísně dbát na dodržování předpisů při zadávání veřejných zakázek - vhodné je, je-li to možné, uvést přesný odkaz na zákon o veřejných zakázkách, dle kterého má konečný příjemce nebo popř. konečný uživatel postupovat. Bere se v úvahu regulérnost veřejné podpory, ochrana životního prostředí, rovnost žen a mužů apod. Podpora projektu ze státního rozpočtu (spolufinancování) není považována za platbu veřejné zakázky. Shodu s národními pravidly a pravidly Společenství týkajícími se oprávněnosti výdajů ze strukturálních fondů, zadávání veřejných zakázek, veřejné podpory, ochrany životního prostředí a rovnosti příležitostí mužů a žen kontroluje řídicí orgán, který rovněž potvrzuje zdůvodnění a správnost nároků, a to prostřednictvím ověřování takových skutečností, jako jsou tendrové procedury, uzavírání kontraktů, pokrok v implementaci, platby a převzetí prací.

VIOLA SF/CF

Informační systém VIOLA SF/CF, jehož garantem je Ministerstvo financí ČR, zajišťoval v období 2004-2006 účtování prostředků finanční pomoci ze strukturálních fondů a Fondu soudržnosti Evropské unie v České republice v rámci okruhu platebního orgánu a platebních jednotek. Udržoval přehled o stavu bankovních účtů, pohledávkách a závazcích a žádostech o proplacení z prostředků EU již uhrazených faktur konečnými příjemci pomoci, případně o dalších účetních operacích. Evidoval podíl ostatních zdrojů financování, na jejichž základě se získává přehled o platbách v rámci jednotlivých fondů/programů/projektů. Informační systém VIOLA SF/CF získával data cestou

informačního systému SSF-CENTRAL. Do IS VIOLA SF/CF byla předávána data o programech a projektech, zpětně byla z IS VIOLA SF/CF předávána data o uskutečněných platbách.

Výbor Regionální rady

Orgán Regionální rady regionu soudržnosti, jehož členové jsou voleni z členů zastupitelstev krajů sdružených v regionu soudržnosti. Výbor regionální rady je zodpovědný za řízení a provádění Regionálního operačního programu. Sleduje realizaci ROP a předkládá monitorovacímu výboru, resp. i příslušné Regionální radě návrhy a doporučení pro úpravu programového dokumentu a prováděcího dokumentu. V konečné fázi hodnocení projektů schvaluje relevantní projekty za účelem poskytnutí dotace.

Výbor regionů

Výbor regionů se skládá ze zástupců regionálních a místních orgánů a jeho úkolem je zajišťovat, aby tyto orgány mohly vyjádřit své stanovisko při utváření politik Evropské unie. Sídlo Výboru regionů je v Bruselu. Úkolem Výboru regionů je především prosazovat názory místních a regionálních orgánů na legislativu Evropské unie. Evropská komise a Rada musí konzultovat výbor regionů v takových otázkách, které se přímo dotýkají místních a regionálních orgánů. Výbor může z vlastního podnětu zaujímat stanoviska a předkládat je Evropské komisi, Radě a Evropskému parlamentu. Výbor však nemá rozhodovací pravomoc, je to pouze konzultativní orgán pro ostatní rozhodovací a výkonné orgány Unie.

Vyčerpané prostředky

Výdaje, které byly zaslány na účty příjemců po formální kontrole všech náležitostí žádostí o platbu (faktur atp.)

Výše podpory

Výše podpory (dotace) se v různých operačních programech liší, vše závisí na zaměření projektu, velikosti projektu a právní formě žadatele. Soukromé podnikatelské projekty mohou získat spolufinancování v průměrné výši cca 50% způsobilých výdajů projektu, projekty veřejných institucí pak o několik desítek procent více (cca 80 - 85 %) a neziskové projekty ve vybraných oblastech podpory až 100%.

Vyvážený rozvoj regionů

Vyvážený rozvoj regionů je jednou ze zásad regionální politiky Evropské unie. Ta je založena na solidaritě rozvinutějších regionů a zemí ve vztahu k méně rozvinutým regionům a je odůvodněna potřebou zachovat sociální konsensus mezi regiony a sociálními skupinami v rámci států i v rámci Evropské unie. Motivy spojené s tímto přístupem jsou především sociálněpolitické. Strukturální fondy přispívají k dosažení cíle vyváženého

rozvoje regionů zejména posilováním celkové konkurenceschopnosti na regionální úrovni založené na využití existujících silných stránek a rozvojových podnětů doprovázené eliminací faktorů překážejících rozvoji identifikovaných jako slabé stránky regionálního rozvoje. Největší podpora (z hlediska objemu přidělených prostředků) je poskytnuta strukturálně postiženým regionům, ale všestranně podpořeny jsou všechny regiony ČR. Cílem je vytvoření ekonomicky udržitelných forem podpory zahrnujících opakované využití zdrojů, a tím ustavení podmínek pro dosažení udržitelného ekonomického rozvoje.

Výzva (k předkládání žádostí)

Výzva je aktivita řídicího orgánu příslušného programu. V termínu výzvy jsou přijímány žádosti o dotace. Vyhlášení výzvy probíhá v tisku a na internetových stránkách. Každá výzva obsahuje číslo výzvy, název programu, prioritní osy a oblasti podpory, místo předložení projektové žádosti (není-li jen elektronicky), den, datum a hodinu, do kdy nejpozději musí být projektová žádost předložena a odkaz, kde najít podrobnější informace, adresy a kontakty na odpovědné implementační orgány. Součástí výzvy je popis vyhlášené oblasti podpory a přesný výčet oprávněných žadatelů. Výzva může být časově neomezená (tzv. průběžná) nebo časově omezená (tzv. kolová).

Winding-up (ukončení pomoci)

Ukončení každé pomoci se provádí na základě prohlášení, ve kterém jsou shrnuty závěry kontrol provedených v předchozích letech. Prohlášení musí obsahovat posudek platnosti žádosti o platbu konečného zůstatku a zákonnost a řádnost transakcí zahrnutých do závěrečného prohlášení o výdajích. Prohlášení vypracuje osoba nebo útvar, jejíž funkce je nezávislá na jmenovaném řídicím orgánu. Prohlášení se předkládá Komisi. Členské státy mohou k tomuto textu připojit vlastní stanovisko, jestliže to považují za nezbytné.

Zálohové platby

U vybraných projektů neziskového sektoru mohou být v období 2007-2013 uplatňovány tzv. zálohové platby, tj. platby příjemcům na začátku realizace projektu. Důvodem je snaha o zvýšení schopnosti žadatelů z neziskového sektoru spolufinancovat své projekty. Podmínky poskytnutí zálohové platby jsou součástí smlouvy o financování. Základní principy zálohových plateb jsou také popsány v metodice finančních toků pro období 2007-2013, kterou vydalo Ministerstvo financí ČR.

Závěrečná zpráva projektu

Závěrečná zpráva projektu je souhrnným strukturovaným informováním o řešení projektu za poslední periodicky stanovené období a zároveň konečným shrnutím celé doby řešení projektu pro závěrečné hodnocení projektu. Zprávu zpracovává a odevzdává příjemce pomoci. Zpráva se předkládá řídicímu orgánu. Řídicí orgán může vznést k této zprávě připomínky. Pokud tak neučiní do 3 měsíců od předložení zprávy, je zpráva považována za schválenou.

Zprostředkující subjekt

Zprostředkující subjekt je veřejný nebo soukromý subjekt, který jedná v odpovědnosti Řídicích orgánů nebo provádí jejich jménem činnosti týkající se konečných příjemců. V praxi se stává partnerem předkladatelů projektových žádostí v rámci konkrétního operačního programu (zejména při komunikaci ohledně výběru a následné realizace projektu).

Způsobilé výdaje (uznatelné náklady)

Způsobilé výdaje (uznatelné náklady) jsou takové, které jsou v souladu s evropskou a českou legislativou (především v souladu s článkem 56 nařízení Rady (ES) č.1083/2000, s nařízením Komise (ES) č.1828/2006 a v souladu s Pravidly způsobilých výdajů pro programy spolufinancované ze strukturálních fondů a Fondu soudržnosti na programové období 2007-2013) a s operačními programy vč. navazujících dokumentů (především příruček pro žadatele a příjemce). Výdaje musí být přiměřené (musí odpovídat cenám v místě a čase obvyklým) a být vynaloženy v souladu s principy hospodárnosti (minimalizace výdajů při respektování cílů projektu), účelnosti (přímá vazba na projekt a nezbytnost pro realizaci projektu) a efektivnosti (maximalizace poměru mezi výstupy a vstupy projektu). Výdaje musí být identifikovatelné a prokazatelné a musí být doložitelné potvrzenými účetními doklady, tzn. musí být definitivní a zachycené odpovídajícím způsobem a v souladu s požadavky legislativy v účetnictví nebo daňové evidenci předkladatele projektu. Výdaje musí být zaplacený a zaplacení doloženo před jeho proplacením z Fondů EU (s výjimkou odpisů, režijních nákladů a věcných příspěvků). Výdaje jsou způsobilé pro příspěvek z fondů, jestliže vznikly a byly skutečně uhrazeny mezi 1. lednem 2007 a 31. prosincem

2015. Projekty nesmějí být dokončeny před počátečním dnem způsobilosti. Řídící orgány mohou stanovit užší kritéria pro počáteční a koncové datum způsobilosti výdajů.

Žádost o platbu

Žádosti o provedení platby zasílá příjemce pomoci příslušnému řídicímu nebo implementačnímu orgánu. Žádosti jsou zasílány v intervalech, které stanoví smlouva o financování popř. Rozhodnutí o poskytnutí dotace. Žádost musí být doložena potřebnými doklady (zaplacené faktury, výpisy z účtů).

Zdroj: www.strukturalni-fondy.cz. Ministerstvo pro místní rozvoj.